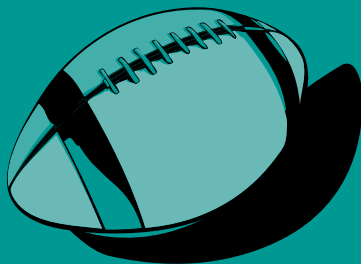

Errugbia

Hiztegia

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

HEZKUNTZA, HIZKUNTZA POLITIKA
ETA KULTURA SAILA

DEPARTAMENTO DE EDUCACIÓN
POLÍTICA LINGÜÍSTICA Y CULTURA

Errugbia

HIZTEGIA

HEZKUNTZA, HIZKUNTZA POLITIKA
ETA KULTURA SAILA

DEPARTAMENTO DE EDUCACIÓN,
POLÍTICA LINGÜÍSTICA Y CULTURA

Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia

Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco

Vitoria-Gasteiz, 2015

Lan honen bibliografia-erregistroa Eusko Jaurlaritzaren
Bibliotekak sarearen katalogoan aurki daiteke:

<http://www.bibliotekak.euskadi.eus/WebOpac>

Argitaraldia:	I.a, 2015eko urria
Ale-kopurua:	I.500 ale
© argitaraldi honena:	Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorra
Argitaratzailea:	Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco Donostia-San Sebastián, I - 01010 Vitoria-Gasteiz
Internet:	http://www.euskara.euskadi.eus/euskalterm
Azala:	Concetta Probanza
Inprimaketa:	Gráficas Irudi S.L.
ISBN:	978-84-457-3386-8
Lege gordailua:	VI 772-2015

HITZAURREA

Euskararen Aholku Batzordearen Terminologia Batzordeak onartutako hiztegia duzu hau. Hortaz, Batzordeak gomendatu egiten du hiztegi honetako terminologia erabiltzea.

Izan ere, Terminologia Batzordeari dagokio, besteak beste, terminologia-alorrean dauden lehentasunak finkatzea, lan-proposamenak egitea, terminologia-lanerako irizpideak ezartzea, termino lehiakideen arteko lehentasunak jartzea ponderazio-markak finkatuz, eta terminoen erabilera onestea eta gomendatzea. Terminologia Batzordeak urteko jarduketa-planetan jasotzen ditu horiek guztiak.

Hiztegi hau, Terminologia Batzordeak onartutako gainerako hiztegiak bezala, EUSKALTERM Euskal Terminologia Banku Publikoan (www.euskara.euskadi.eus/euskalterm) dago integratuta.

EUSKALTERM erabilera publikoko bankua da, Eusko Jaurlaritzak bideratu eta sustatu nahi duen terminologiaren produkzioaren, kudeaketaren eta hedapenaren muina. Banku hori metodologia eta irizpide jakin batzuen arabera eguneratu eta elikatzen da, betiere Terminologia Batzordeak onartutako jarduketa-planen jarraituz. Beraz, EUSKALTERM Terminologia Banku Publikoa

etengabe elikatzen eta zabaltzen ari gara Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzatik IVAPeekin lankidetzan, euskal terminologiaren normalizazioari eta zabalkundeari ekin eta eusteko.

Garaiazen arabera, gizartea aldatzen den neurrian, hizkuntzak ere aldatzen dira, bizirik badaude, behar berriei erantzuteko. Ondorioz, hizkuntza baten modernizatzearen eta eguneratzearen prozesua ez da inoiz amaitzen. Horregatik, hizkuntzaren altxor lexikoa eta terminologikoa etengabe elikatu behar dira, hizkuntza bera normalizatzeko, batetik, eta erabiltzaileen premiei erantzuteko, bestetik.

Honakoa, hiztegiak jorratzen duen eremuko erabiltzaileen oinarritzko premiak asetzeko baliagarri izatea nahi genuke, baita gure hizkuntzaren normalizazioaren eta eguneratzearen bidean urrats garrantzitsuak izatea ere. Hiztegi hau eta honekin batera argitaratzen ditugun guztiak eguneroko jardunean erabiltzera animatzen zaituztegu, euskaldunok hizkuntza gero eta aberatsagoa izan dezagun.

Vitoria-Gasteiz, 2015eko martxoaren 17a

PATXI BAZTARRIKA GALPARSORO
Hizkuntza Politikarako sailburuordea

HIZTEGIARI BURUZKO ARGIBIDEAK

Hiztegi hau UZEI Terminologia eta Lexikografia Zentroak egin du EUSKALTERM Terminologia Banku Publikoa (www.euskara.euskadi.net/euskalterm) eguneratzeko eta elikatzeke entitate horrek Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzarekin (HPS) izenpetutako kontratuaren barruan. Kontratua HPSk eta IVAPEk finantzatu dute, bi erakunde horiek sinatutako hitzarmenaren bidez.

EUSKALTERM Terminologia Banku Publikoa da Terminologia Batzordeak¹ finkatutako terminologia-lana zabaltzeko ardatza. Aldi berean esan behar da Terminologia Batzordeak onartutako jarduketa-planen barruan ezarritako lehenasunen arabera eguneratzen dela Terminologia Banku Publikoa. Euskararen Aholku Batzordeko Terminologia-batzorde atal bereziak euskarazko terminologia-lanerako finkatu zuen metodologiari jarraituta, hiztegi hau, lehenengoz, hizkuntzalariez eta eremuko adituez osatutako batzorde teknikoak aztertu eta landu zuen, Terminologia Batzordeari behin betiko proposamena luzatzeko. Normalizazio-prozesuaren azken urratsa Terminologia Batzordeak onartzea izan da. Beraz, hemen duzue eremu honetako terminologiaren erabiltzaileei **Terminologia Batzordeak gomendatzen dien terminologia**.

1 176/2007 DEKRETUA, urriaren 16koa, Euskararen Aholku Batzordeari buruzkoa.

Hiztegien erabilitako ponderazio-markak:

(4) Termino normalizatua / gomendatua

(3) Termino onartua (baina ez lehenetsia, beste bat gomendatzen delako)

Hiztegien erabilitako laburtzapenak:

eu euskara

es español

fr français

en English

Sin. sinonimoa

Ik. ikus

NORMALIZAZIOA

BATZORDE TEKNIKOA

Aratz Gallastegi (Errugbi-entrenatzailea)

Jon Ander Gorospe (EITB)

Jabier Agirre (UZEI)

Koordinatzailea: **Nerea Laskibar Etxebarria**

(Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza)

TERMINOLOGIA BATZORDEA

Patxi Baztarrrika Galparsoro, Hizkuntza Politikarako sailburuordea, batzorde-ataleko lehendakaria

Eneko Oregi Goñi, IVApeko zuzendariordea, batzorde-ataleko lehendakariordea

Jorge Giménez Bech, EABko eta batzorde-ataleko idazkaria

Araceli Díaz de Lezana Fernández de Gamarra, Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzako ordezkaria

Maite Imaz Leunda, IVApeko ordezkaria

Andoni Sagarna Izagirre, Euskaltzaindiaren ordezkaria

Iker Etxebeste Zubizarreta, Unibertsitate Zerbitzueterako Euskal Ikastetxeko (UZEI) ordezkaria

Xabier Alberdi Larizgoitia, Euskal Herriko Unibertsitateko Euskara Institutuko ordezkaria

Ibon Olaziregi Salaberria, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailaren Euskara Zerbitzuaren ordezkaria

Mertxe Olaizola Maiz, aditua

Joseba Erkizia Itoitz, aditua

Asier Larrinaga Larrazabal, aditua

Miel Loinaz Beristain, aditua

Alberto Atxabal Rada, aditua

Alfontso Mujika Etxebarria, aditua

UZEI-REN LANKIDE IZAN DIREN ADITUAK

Eneritz Zabaleta. Berria

Iñaki Laskurain. Euskadiko Errugbi Federakundea

Iñigo Goñi. Diario Vasco

Koldo Alduntzin. Kirol-esataria

EREMU-ZUHAITZA

1 Instalazioak

- Zelaia (jokalekua)
- Materiala

2 Pertsonala

- Kirolariak
- Pertsonal ofiziala (epaileak)
- Pertsonal teknikoa eta laguntzailea

3 Ekipamendua

- Janzkerak
- Errugbian aritzeko babesak eta osagarriak

4 Partida

- Partidaren martxa (puntuazioa)
- Taktikak eta joko-ekintzak
- Arbitrajea (faltak, arau-haustek)

5 Organizazioa

AURKIBIDEA

Bokabularioa sailka

1. Instalazioak	14
2. Pertsonala.	19
3. Ekipamendua	26
4. Partida	28
5. Organizazioa	54

Euskarazko aurkibidea	57
--	-----------

Gaztelaniazko aurkibidea	65
---	-----------

Frantsesezko aurkibidea	73
--	-----------

Ingelesezko aurkibidea	81
---	-----------

Erreferentzia bibliografikoak.	89
---	-----------

BOKABULARIOA SAILKA

I. INSTALAZIOAK

1

10 metroko marra (4)

Erdiko marrarekiko paralelo eta 10 metroko distantziara dauden bi marra etenetako bakoitza.

es línea de 10 metros

fr ligne des 10 mètres

en 10-metre line

2

15 metroko marra (4)

Alboko marrekiko paralelo eta 15 metroko distantziara dauden bi marra etenetako bakoitza.

es línea de 15 metros

fr ligne des 15 mètres

en 15-metre line

3

22 metroko bandera (4)

Alboko bi marren eta 22 metroko bi marren ebaketa-puntuetatik 2 metroko distantziara dauden alboko lau zutoinetako banderetako bakoitza.

es banderín de 22 metros

fr drapeau des 22 mètres

en 22-metre flag

4

22 metroko eremu (4)

Mutur banatan 22 metroko marrak eta entsegu-marrak eta saihetsetan alboko marrek mugatzen dituzten bi area edo zonetako bakoitza.

es zona de 22 metros

fr zone des 22 mètres

en 22-metre area; 22-metre zone

5

22 metroko marra (4)

Sin. hogeita biko marra (4); 22ko marra (4)

Entsegu-marrarekiko paralelo eta 22 metroko distantziara dauden bi marra jarraituetako bakoitza.

es línea de 22 metros

fr ligne des 22 mètres

en 22-metre line

22ko marra

Ik. 22 metroko marra

3/4eko lerro

Ik. hiru laurdenekoen lerro

6

5 metroko marra (4)

Sin. bosteko marra (4); 5eko marra (4)
Alboko marratik 5 metroko distantziara eta harekiko paralelo dauden bi marra etenetako bakoitza. Baita entsegu-marratik 5 metroko distantziara eta harekiko paralelo dauden bi marra etenetako bakoitza ere.

es línea de 5 metros

fr ligne des 5 mètres

en 5-metre line

5eko marra

Ik. 5 metroko marra

7

alboko epailearen bandera (4)

Alboko epaileak jokoan gertatzen diren zenbait ekintza adierazteko baliatzen duen bandera.

es banderín del juez de lateral

fr drapeau du juge de touche

en touch judge's flag

8

alboko marra (4)

Joko-eremuaren zabalera mugatzen duten bi marra jarraituetako bakoitza.

es línea de lateral; línea de touche;
línea de touch

fr ligne de touche

en touchline

9

alboko zutoin (4)

Joko-eremuan dauden hamalau zutoin bertikaletako bakoitza, goiko muturrean bandera batez hornitua.

es poste lateral

fr poteau de touche

en post

10

aldagela (4)

Jokalariek eta arbitro-taldeak partidaren aurretik eta baita partidaren ondotik ere janzteko eta eranzteko erabiltzen duten lekua, espresuki horretarako egokitua

es vestuario

fr vestiaire

en dressing room; changing-room

11

baloi hilaren bandera (4)

Entsegu-eremu bietako alboko marren eta baloi hilaren bi marren ebaketa-puntuetan kokatuak dauden alboko lau zutoinetako banderetako bakoitza.

es banderín de balón muerto

fr drapeau de ballon mort

en dead ball flag

12

baloi hilaren marra (4)

Joko-eremuaren luzera mugatzen duten bi marra jarraituetako bakoitza. Baloi hilaren marrek eta alboko marrek eratzten dute entsegu-eremuaren kanpoko muga.

es línea de balón muerto

fr ligne de ballon mort

en dead ball line

bosteko marra

Ik. 5 metroko marra

13

entsegu-eremu (4)

12 metrotik 22 metrora bitarteko luzera duen eremu laukizuzena, joko-eremuaren mutur bakoitzean hagen atzetik kokatua dagoena. Entsegu-marrak (marra bera eta zutoinak barne hartuz), entsegu-eremuko alboko marrek eta baloi hilaren marrak (marra bera kanpoan geratzen da) mugatzen dute. Talde batek aurkariaren entsegu-eremuan egiten ditu bere entseguak, eta entsegu baliogabetuak, berriz, bere entsegu-eremu propioan.

es zona de marca; zona de ensayo

fr en-but

en field goal; in-goal; in-goal area

14

entsegu-eremuko alboko marra (4)

Entsegu-eremuaren zabalera mugatzen duten bi lerro jarraituetako bakoitza.

es línea de lateral de marca

fr ligne de touche de but

en touch-in-goal line

15

entsegu-marra (4)

Zelaiaren luzera mugatzen duten bi marra jarraituetako bakoitza. Entsegu-marrek eratzen dute zelaiaren eta zelaiaz kanpo geratzen den jokoremuaren arteko muga.

es línea de ensayo; línea de marca

fr ligne de but

en goal line; tryline

16

erdiko marra (4)

Sin. zelai-erdiko marra (4)

Joko-eremua bi zati berdinetan zatitzen duen marra, entsegu-marrekiko paraleloa.

es línea de centro; línea de medio campo

fr ligne du milieu

en halfway line

17

errugbiko baloi (4)

Airez puztutako ganbera batek eta larruzko edo antzeko material sintetikoazko lau ataleko estalki batek osatzen duten gorputz obaldua, errugbian aritzeko erabilia; 28-30 cm-ko luzera, 74-77 cm-ko luzetarako perimetroa, 58-62 cm-ko zabalera-perimetroa eta 410-460 g bitarteko pisua ditu.

es balón de rugby

fr balle de rugby; ballon de rugby; ovale

en rugby ball

18

hagak (4)

Entsegu-marraren erdi-erdian kokatuak dauden H formako bi egituretako bakoitza, bi zutoin bertikalek eta zeharkako langa batek osatuak. Entsegu baten osteko gauzatze-saioan baloia H horren goiko partetik pasatuz, bi puntu lortzen dira, eta hiru puntu, berriz, baloia zigor-kolpe batean edo drop baten ostean pasatzen bada.

es palos; postes de gol

fr poteaux; poteaux de but

en goal posts

19

hiru laurdenekoen lerro (4)

Sin. 3/4eko lerro (4)

Aurrelariak ez diren jokalariek, alegia fase estatikoetan parte hartzen ez dutenek, osatutako lerroa.

es línea de 3/4; línea de tres cuartos

fr ligne de trois-quarts

en three-quarter line

hogeita biko marra

Ik. 22 metroko marra

20

izkinako zutoin (4)

Alboko bi marren eta bi entsegu-marren nahiz baloi hilaren bi marren arteko ebaketa-puntuetan kokatuak dauden alboko zortzi zutoinetako bakoitza. Zutoin horiek entsegu-eremu bakoitzaren mugak adierazten dituzte.

es poste de esquina

fr poteau de coin

en corner post

21

joko-eremu (4)

Errugbian aritzeko eremua, luzetara baloi hilaren marrek eta zeharka alboko marrek eta entsegu-eremuko alboko marrek mugatzen dutena. Joko-eremuak zelaia eta bi entsegu-eremuak hartzen ditu barnean.

es área de juego

fr aire de jeu

en playing area

22

langa (4)

Hagetako bi zutoin bertikalak 3 metroko altueran bata besterekin lotzen dituen barra horizontala, 5,6 metroko luzera duena.

es barra transversal

fr barre transversale

en crossbar

23

markagailu (4)

Plaka edo pantaila moduko tresna, gaur egun elektronikoa izan ohi dena gehienetan. Bertan adierazten dira taldeen nahiz jokalarien izenak, partida bitartean lortzen diren emaitzak, eta baita bestelako hainbat informazio osagarri ere; esate baterako, gertatzen diren ordezpene edo aldaketak, emaitza, joko-denbora, etab.

es marcador

fr tableau d'affichage

en scoreboard

24

marra (4)

Zelaian zuriz pintatutako arrastoa, jokalekua hainbat eremutan zatitzeke egiten dena. Zelaiko marrak izan daitezke jarraituak (entsegu-marrak edo alboko marrak, esaterako) eta baita etenak ere (10 metrokoa nahiz 15 metrokoa, adibidez).

es línea

fr ligne

en line

25

tee (4)

Zigor-kolpeak eta entsegu-gauzatzeak jaurtitzean baloia behar bezala kokatzeko baliatzen den plastikozko euskarri biribila. Garai batean erabili ohi ziren hondarrezko tontorrek edo orpoarekin zelaiko zoruan egindako zuloak erabat ordeztu ditu gaur egun.

es tee

fr tee

en tee

26

txilibitu (4)

Soinu edo hots zolia eta jarraitua ateratzen duen tresna akustikoa, epaileak jokoak dirauen bitartean gertaturiko arau-hausteak, kolpe frankoak eta abar adierazteko erabili ohi duena.

es pito; silbato

fr sifflet

en whistle

27

zelai (4)

Entsegu-marren eta alboko marren artean mugatzen den joko-eremuaren zatia. Errugbiko zelai baten gehieneko neurria 144 x 70 metro da.

es campo de juego; terreno de juego

fr champ de jeu; terrain de jeu

en field of play; ground

28

zelai-erdi (4)

Erdiko marrak joko-eremua zatitzen duen bi erdietako bakoitza.

es campo; medio campo

fr camp; demi-camp; moitié du terrain

29

zelai-erdiko bandera (4)

Zelaitik kanpo erdiko marraren albo banatan dauden bi zutoinetako bakoitzean dagoen bandera.

es banderín de centro; banderín de medio campo

fr drapeau du milieu

en halfway flag

zelai-erdiko marra

Ik. erdiko marra

2. PERTSONALA

aitzineko

Ik. aurrelari

30

alboko epaile (4)

Alboko marra banatan (edo, transformazio-saio batean, hagetako alboko zutoin bakoitzaren atzean), kokatuak dauden laguntzaileetako bakoitza; arbitroari jokoa zuzentzen laguntzen diote.

es juez de lateral; juez de línea

fr juge de touche

en touch judge

31

arbitro (4)

Sin. epaile (3)

Partida bat zuzendu, edo/eta haren iraupena kontrolatu eta jokoaren arauak interpretatu eta betearazteaz arduratzen den pertsona.

es árbitro

fr arbitre

en referee

32

atzelari (4)

Sin. gibleko (4)

Jokalaririk atzeratuena, aurkariek zangoz jotako ostikoak berreskuratzeaz arduratzen dena; sarritan, bere taldearen erasoko jokaldietan ere tartekatzen da, kopuru-nagusitasuna lortzeko. Atzelariak 15 zenbakia darama.

es zaguero

fr arrière

en fullback

33

aurkako talde (4)

Sin. kontrako talde (4)

Partida batean beste talde baten kontra aritzen den taldea.

es adversario; contrario; contrincante; rival

fr adversaire; opposant; partenaire; rival

en contestant; opponent; rival

34

aurkari (4)

Beste talde baten kontra aritzen den taldea edo talde horretako jokalaria.

es adversario; contendiente; contrario; oponente; rival

fr adverse; opposant; rival

en opponent

35

aurrelari (4)

Sin. aitzineko (4)

Uztartzea osatzen duten zortzi jokalarietako bakoitza. Hiru lerrotan antolatu ohi dira: bi harroin eta orpokatzaile bat lehenengo lerroan, bigarren lerroko bi jokolari bigarren lerroan, eta hirugarren lerroko bi hegaleko eta erdiko bat hirugarren lerroan. Konkistako faseetan (uztartzeko geldo, dortoka nahiz lerrokatzeetan) multzo trinko baten moduan aritzen dira aurrelariak, eta 1etik 8ra bitarteko zenbakiak daramatzate.

es delantero

fr avant

en forward

36

aurrelari-multzo (4)

Talde bateko aurrelarien edo aitzinekoen multzoa.

es paquete

fr paquet

en pack

aztalkari

Ik. orpokatzaile

37

baloi-hartzaile (4)

Eska, sake, ostiko eta paseetan baloia ongi hartu eta kontrolatzen duen jokalaria.

es receptor del balón

fr preneur de balle; réceptionneur

bideo bidezko arbitraje

Ik. bideo-arbitraje

38

bideo-arbitraje (4)

Sin. bideo bidezko arbitraje (3)

Bideo-irudien laguntzaz egiten den arbitrajea. Goi-mailako partidetan, agian entsegu bat ekarriko lukeen joko-ekintza bati buruzko zalantzak dituenean, bideo-arbitrajea eska dezake epaileak. Kasu horietan, epaile nagusiaz eta alboko epaileez bestelako laugarren epaile batek joko-ekintza kamera geldoan ikusi, eta bere erabakia jakinarazten dio partidako epaile nagusiarri.

es arbitraje vídeo

fr arbitrage vidéo

en video refereeing

39

bideo-epaile (4)

Sin. telebista-epaile (4)

Epaile laguntzailea; argi ez dauden jokaldi edo ekintzetan epaile nagusiarri erabakia hartzen laguntzen dio, irudiak erreproduzitzeko tresneria baliatuz.

es juez de televisión

fr juge-vidéo

en television judge; TMO; television match official; video referee

bigarren erdi

Ik. bigarren erdiko

40

bigarren erdiko (4)

Sin. bigarren erdi (3)

Lehenengo erdikoaren eta hiru laurdeneko hegalararen artean kokatzen den hiru laurdeneko jokalaria. Bigarren erdikoak 13 zenbakia darama.

es centro exterior; segundo centro

fr deuxième centre

en outside back; outside centre

bigarren lerro

Ik. bigarren lerroko

41

bigarren lerroko (4)

Sin. bigarren lerro (3)

Uztartze geldo bateko bigarren lerroko bi jokalarietako bakoitza. Bigarren lerroko jokalariek 4 eta 5 zenbakiak daramatzate.

es segunda línea

fr deuxième ligne

en lock; middle row; second line forward; second row

42

defendatzaile (4)

Baloiaren jabetzarik ez duen jokalaria edo taldea, aurkariak bere entsegu-eremura hurbil ez daitezen saiatzen dena.

es defenza; defensor

fr défenseur

en defender

43

entrenatzaile (4)

Entrenamenduak planifikatu eta zuzentzeaz gain taldearen hamabostekoa eta ordezkoen zerrenda izendatu eta partidan zehar taldearen zuzendaritzaz arduratzen den kirol-teknikaria.

es entrenador

fr entraîneur

en coach

44

entsegu-eremuko epaile (4)

Zazpiko errugbian entsegu-eremu banatan kokatuak egon ohi diren bi laguntzaileetako bakoitza, eremu horietan gerta daitezkeen ekintzak kontrolatu eta transformazio-saioretan gauzatzea baliozkoa izan den ala ez epaile nagusiari adierazten diona. Gaur egun aurrerapen teknologikoei esker, bideo-epaileak har ditzake funtzio horietako batzuk.

es juez de la zona de marca; juez de marca

fr juge d'en but

en in-goal judge

epaile

Ik. arbitro

45

erasotzaile (4)

Baloiaren jabetza duen jokalaria edo taldea, aurkarien entsegu-eremura hurbiltzeko asmoz jokaldi bati ekiten diona.

es atacante

fr attaquant

en attacker; attacking

erdi

Ik. erdiko

46

erdiko (4)

Sin. erdi (3)

Hiru laurdenekoen lerroaren erdian, joko-zabaltzailearen eta hegalekoaren artean kokatzen diren bi jokalarietako bakoitza. Erdikoek 12 eta 13 zenbakiak daramatzate.

es centro

fr centre

en centre; second-five-eighth

47

errugbilari (4)

Errugbian jokatzeko duen kirolaria. Zelaian duten posizioaren arabera, aurrelariak, uztartze-erdilariak, joko-zabaltzaileak, hiru laurdenekoak eta atzelariak izan daitezke.

es jugador de rugby

fr joueur de rugby

en rugby player

48

eskuineko harroin (4)

Orpokatzailearen eskuin-alboan kokatua dagoen harroina. Eskuin-harroinak 3 zenbakia darama.

es pilar derecho

fr pilier droit

en tight head

49

ezkerreko harroin (4)

Orpokatzailearen ezker-alboan kokatua dagoen harroina. Ezker-harroinak 1 zenbakia darama.

es pilier izquierdo**fr** pilier gauche**en** loose head**gibelego**

Ik. atzelari

giltza

Ik. hirugarren lerroko erdiko

50

harroin (4)

Lehenengo lerroaren mutur banatan kokatutako jokalarietako bakoitza; 1 eta 3 zenbakiak daramatzate. Uztartze batean, harroinak orpokatzaileari heltzen dio beso batekin eta beste besoarekin bere aurrean kokatua dagoen kontrako harroinaren sorbaldari, oinak lurraren gainean ondo finkatuak edukiz eta burua aurkako taldeko orpokatzailearen eta harroinaren sorbalden artean jarriz.

es pilier; pilar**fr** pilier**en** prop**hegal**

Ik. hegaleko

51

hegaleko (4)

Sin. hegal (3)

Hiru laurdenekoan lerroaren mutur banatan kokatuta hegaletatik aritzen diren bi jokalarietako bakoitza; 11 eta 14 zenbakiak daramatzate.

es ala**fr** ailier**en** winger**hiru laurden**

Ik. hiru laurdeneko

52

hiru laurdeneko (4)

Sin. hiru laurden (3)

Uztartze-erdiariaren eta joko-zabaltzailearen atzetik kokatu ohi diren lau jokalarietatik bakoitza. Kontrako taldearen entsegu-eremura iristean eta baloia joko-zabaltzailearengandik jasotzeaz arduratzen dira, edota, aurkariak erasoan ari badira, haiei bidea ixteaz. Hiru laurdenekoak dira lehenengo erdikoak, bigarren erdikoak, hiru laurdeneko eskuin-hegala eta hiru laurdeneko ezker-hegala.

es tres cuartos**fr** trois-quarts**en** back division; three-quarter

53

hiru laurdeneko**eskuin-hegal (4)**

Erasoko lerroaren eskuinaldean kokatzen den hiru laurdenekoa, lehenengo erdikoaren eta bigarren erdikoaren erasoari zelaiaren eskuin-albotik jarraitzen diona. Hiru laurdeneko eskuin-hegalak 14 zenbakia darama.

es tres cuartos ala derecha**fr** ailier droit; trois-quarts aile droit**en** right winger; three-quarter right wing

54

hiru laurdeneko**ezker-hegal (4)**

Erasoko lerroaren ezker aldean kokatzen den hiru laurdenekoa, lehenengo erdikoaren eta bigarren erdikoaren erasoari zelaia ezker-albotik jarraitzen diona. Hiru laurdeneko ezker-hegalak 11 zenbakia darama.

- es** tres cuartos ala izquierda
fr ailier gauche; trois-quarts aile gauche
en left winger; three-quarter left wing

hirugarren lerro

Ik. hirugarren lerroko

55

hirugarren lerroko (4)

Sin. hirugarren lerro (3)
 Uztartze geldo bateko hirugarren lerroko hiru jokalarietako bakoitza. Hirugarren lerroko hegalak (eskuina nahiz ezkerre) eta hirugarren lerroko erdikoa edo giltza dira hirugarren lerroko jokalaria.

- es** tercera línea
fr troisième ligne
en back row; back three; third line forward

hirugarren lerroko erdi

Ik. hirugarren lerroko erdiko

56

hirugarren lerroko erdiko (4)

Sin. giltza (4); hirugarren lerroko erdi (3)
 Erdian edo atzean kokatua dagoen hirugarren lerroko jokalaria, uztartze geldoa ixten duena. Hirugarren lerroko erdiak 8 zenbakia darama.

- es** tercera centro; tercera llave; cierre
fr troisième centre; troisième ligne centre
en number 8; number 8 forward

57

hirugarren lerroko eskuin (4)

Eskuin-hegalean kokatua dagoen hirugarren lerroko jokalaria. Hirugarren lerroko eskuin-hegalak 7 zenbakia darama.

- es** tercera ala derecha
fr avant droit; avant-aile droit
en openside flanker; right flanker

58

hirugarren lerroko ezker (4)

Ezker-hegalean kokatua dagoen hirugarren lerroko jokalaria. Hirugarren lerroko ezker-hegalak 6 zenbakia darama.

- es** tercera ala izquierda
fr avant gauche; avant-aile gauche
en blindside flanker; left flanker

59

hirugarren lerroko hegal (4)

Hegalean kokatuak dauden hirugarren lerroko bi jokalarietatik bakoitza, hau da, hirugarren lerroko ezkerre edo hirugarren lerroko eskuina.

- es** tercera ala; flanker
fr avant-aile; troisième ligne aile
en flanker; outside player

60

jaurtitzaila (4)

Sin. ostikolari (4)

Talde baten defentsako lanean baloiak eskasera urruntzeko eta erasoan zigorkolpeak, entsegu-gauzatzeak eta dropak saiatzeko ardura duen jokalaria.

- es** chutador; pateador; lanzador; kicker
fr botteur; buteur
en kicker

61

jauzilari (4)

Esкас batean, bere jauzi propioa edo taldekideen altxatzea baliatuz harroinak jaurtitako baloia hartzen duen jokalaria. Normalean, lerrokatzeko 2., 4. eta 6. posizioetan kokatu ohi diren bigarren nahiz hirugarren lerrokoak izaten dira.

es saltador**fr** sauteur**en** jumper**joko-zabaltzaile**

Ik. zabaltzaile

62

kapitain (4)

Taldearen ordezkari-lanak egiten dituen jokalaria; hark du arbitroekin hitz egiteko ahalmena, partida hasi aurreko zozketan parte hartzeko ardura eta, arbitroak zigorra adierazteko txilibitua jotzen duenean, dauden aukeren artean hautatzekoa (baloia eskasera urruntzea edo zigor-kolpea saiatzea, esaterako).

es capitán**fr** capitaine**en** captain**kontrako talde**

Ik. aurkako talde

lehen erdi

Ik. lehen erdiko

63

lehen erdiko (4)

Sin. lehen erdi (3)

Zabaltzailearen jarraian kokatzen den hiru laurdeneko jokalaria. Lehen erdikoak 12 zenbakia darama.

es centro interior; primer centro**fr** premier centre**en** inside back; inside centre**lehen lerro**

Ik. lehen lerroko

64

lehen lerroko (4)

Sin. lehen lerro (3)

Uztartzeko geldo bateko lehenengo lerroko hiru jokalarietako bakoitza. Bi harroinak eta orpokatzailea dira lehen lerrokoak.

es primera línea**fr** première ligne**en** front line forward; front row

65

ordezko (4)**es** suplente**fr** remplaçant**en** reserve; substitute

66

orpokatzaile (4)

Sin. aztalkari (3)

Uztartzean, lehenengo lerroaren erdian, bi harroin artean, kokatzen den jokalaria, orpokatzeaz arduratzen dena. Orpokatzaileak 2 zenbakia darama.

es talonador**fr** talonneur**en** hooker**ostikolari**

Ik. jaurtitzaile

67

plakatzaile (4)

Aurkaria plakatzen duen jokalaria.

es placador**fr** plaqueur**en** tackler

68

talde (4)**es** equipo**fr** équipe**en** team

69

taldekide (4)

Talde bera osatzen duten jokalarietako bakoitza

- es** compañero de equipo
fr coéquipier
en teammate

telebista-epaile

Ik. bideo-epaile

70

uztartze-erdilari (4)

Aurrelarien atzean kokatu ohi den jokalaria; uztartzean baloia sartzeaz, jokolari-lerroen arteko jokoa lotzeaz eta biltze edo taldekatzeren bat gertatu ondoren aurrelariak aitzinarazteaz arduratzen da. Uztartze-erdilariak 9 zenbakia darama.

- es** medio de melé
fr demi de mêlée
en scrum half

71

zabaltzaile (4)

Sin. joko-zabaltzaile (4)
 Aurrelarien atzean kokatu ohi den jokalaria; baloia uztartze-erdilariarengandik, alboko sake batetik edo biltze batetik jaso ondoren, jokolari-lerroen arteko jokoa lotzeaz eta taldea aurrerarazteaz arduratzen da. Zabaltzaileak 10 zenbakia darama.

- es** medio de apertura
fr demi d'ouverture; ouvreur
en fly-half; half back; outside half; stand-off half

3. EKIPAMENDUA

72

aho-babes (4)

Sin. hortz-babesgarri (4)

- es** protector bucal
fr protège-dents
en gum-shield; mouthguards

73

barrabil-babes (4)

Sin. esekitzaille (3)

- es** suspensorio
fr suspensoir
en jock-strap

74

belarri-babes (4)

Uztartzeetan belarriak babesteko asmoz errugbilari batzuek erabili ohi duten babeseko pieza berezia.

- es** orejeras
fr serre-tête; protège-oreilles
en scrum cap

75

bota (4)

- es** bota
fr botte; chaussure
en boot; shoe

buru-babes

Ik. kasko

76

ekipamendu (4)

Partida jokatu bitartean jokalariai gainean daraman guztia: elastikoa edo kamiseta, galtzamotzak, galtzerdiak, bota takodunak, eta baita slip bat ere batzuetan. Ekipamendua osatzeko, hainbat babes-pieza erabiltzen dituzte sarritan jokalariek, hala nola kaskoa, zango-babesak, hortzetako babesgarriak nahiz belarri-babesak.

- es** equipamiento
fr équipement
en equipment

77

elastiko (4)

Sin. kamiseta (4)

Errugbilariaren gorputz-enborra estaltzen duen janzkia, mahuka luzekoa nahiz mahuka motzekoa, atzeko aldean jokalariai identifikatzeko moduko zerbaki bat daramana.

- es** camiseta
fr maillot
en jersey; shirt

esekitzaille

Ik. barrabil-babes

78

galtzamotzak (4)

Sin. prakamotzak (4)

- es** pantalón corto
fr culotte; short
en shorts

79

galtzerdi (4)

- es** media
fr bas; chaussette
en stocking; rugby sock

hortz-babesgarri

Ik. aho-babes

80**janzkera (4)****es** indumentaria**fr** tenue; habillement**en** clothes; clothing; dress**kamiseta**

Ik. elastiko

81**kasko (4)**

Sin. buru-babes (4)

es casco**fr** casque de rugby**en** rugby headgear**prakamotzak**

Ik. galtzamotzak

82**tako (4)**

Jokalariaren botaren zolan muntatuak dauden kautxu edo aluminiozko pieza biribil eta lauetako bakoitza; oinetakoak jokalekuan duen atxikidura gehitzeko jartzen dira.

es taco**fr** crampon**en** stud**83****zango-babes (4)**

Babeseko pieza, plastiko gogorrekoa, zangoaren aurreko aldea estali eta babesten duena; errugbilariak galtzerdien azpitik eraman ohi du, hasi botatik eta belaunaren hasieraraino.

es espinillera**fr** jambière; protège-tibia**en** shin guard; shin pad

4. PARTIDA

84

“mark” eskatu (4)

Sin. “mark” oihukatu (3)

es pedir marca
fr crier “marque”
en calling a mark

“mark” oihukatu

Ik. “mark” eskatu

85

22 metroko sake (4)

Sin. hogeita biko sake (4); 22 metroko sake-ostiko (4)

Defentsan ari den taldeak 22 metroko marraren atzetik egiten duen punpasterreko ostikoa; aurrez bere entsegu-eremuan baloia pausatu duelako edo baloi hila gertatu delako egiten da, baloia berriz jokoan jartzeko.

es saque de 22 metros; saque de 22
fr renvoi des 22 mètres; renvoi aux vingt-deux

22 metroko sake-ostiko

Ik. 22 metroko sake

86

3-2-3 eraketa (4)

Sin. 3-2-3 formazio (4)

Jokalariek uztartze geldoan hartzen duten posizioa adierazten duen eskema.

es formación de 3-2-3
fr position à 3-2-3
en 3-2-3 formation

3-2-3 formazio

Ik. 3-2-3 eraketa

87

3-4-1 eraketa (4)

Sin. 3-4-1 formazio (4)

Jokalariek uztartze geldoan hartzen duten posizioa adierazten duen eskema.

es formación de 3-4-1
fr position à 3-4-1
en 3-4-1 formation

3-4-1 formazio

Ik. 3-4-1 eraketa

88

5 metroko uztartze (4)

Epaileak entsegu-marratik 5 metrora dagoen marra etenaren mailan agintzen duen uztartze geldoa; defentsan ari den taldeak bere entsegu-eremu propioan lurrean baloia pausatzeagatik, aurreratua nahiz bestelako faltaren bat egiteagatik agintzen du.

es melé a 5 metros
fr mêlée à 5 mètres
en 5-metre scrummage; five-metre scrum

abant

Ik. aurreratua

89

abantaila (4)

Sin. abantaila-lege (4)

Falta batean, arbitroari joko ez eteteko aukera ematen dion legea, falta egin ez duen taldeak baloia berreskuratu eta/edo jokoan jarraitzeko modua dagoenean aplikatzen dena. Falta jaso duen jokalaria edo haren taldeak baloia kontrolatzen jarraitzen dutenean aplikatzen da, edo baloia jokatze eta erasoari ekiteko egoera onean daudenean. Jokoari ahalik eta jarraitutasunik handiena ematea da abantailaren helburua, arau-hausteak direla-eta gerta daitezkeen etenaldien kopurua murrizteko.

es ventaja; ley de la ventaja**fr** avantage; règle de l'avantage**en** advantage; advantage law**abantaila-lege**

Ik. abantaila

90

abantaila-lerro (4)

Joko-eremuko irudizko lerroa, entsegu-marrekiko paralelo trazatua, une jakin batean baloia dagoen lekutik pasatuz bi taldeak banatzen dituena.

es línea de ventaja**fr** ligne d'avantage**en** advantage line; gain line

91

adierazi (4)

Jokoa bitartean, edo jokoari ekiteko, epaileak ahotsaren, txilibituaren edo keinuen bitartez jakinarazi.

es señalar**fr** signaler**en** signal; indicate**airetiko gelditu**

Ik. mark

92

airetiko ostiko (4)

Sin. boleako ostiko (3)

Eskuetatik edo besoetatik erortzen utzi ondoren baloiak hurra ukitu baino lehen hari emandako ostikoa.

es patada de volea**fr** coup de pied de volée**en** punt**aitzin-pase**

Ik. aurrera-pase

aitzinatu

Ik. aurrera egin

93

albo-ardatz (4)

Entsegu-marrekiko paraleloa den ardatza. Ardatz horretan mugitzean, baloia albo batetik bestera eramaten da.

es eje lateral**fr** axe latéral**en** lateral axis

94

alboko sake (4)

Sin. touche (3)

Aurreko jokaldian baloiak edo baloia daraman jokalaria alboko marra edo haratago dagoen lurra ukitu ostean alboko marraren atzean kokatua dagoen jaurtizaile batek egiten duen sakea; baloia zuzen-zuzen talde bakoitzeko gutxienez bi jokalariz osatutako bi lerro paraleloren erdian eskuarekin botatzean datza. Sakean jaurtitako baloiak 5 metroko marra gainditu behar du.

es saque de lateral**fr** touche; lancer en touche; remise en jeu**en** line-out; line-out throw

95

alboko sake bizkor (4)

Baloia ren jabetza duen taldeak azkar-azkar, lerrokatzea osa dadin itxaron gabe, egindako alboko sakea. Dena den, baldintza batzuk bete behar dira sakea arauzkoa izan dadin: joko-eremutik irtendako baloi bera erabiltzea, baloia jaurtiketa egingo duen jokalaria beste inork ez ukitzea eta lerrokatzea osatzen ez hastea. Sake bizkorrean baloia jaurtitzaileren entsegu-eremurantz zeharka bota daiteke, baina alboko marritik bost metroa dagoen marra gaintuz, betiere.

es puesta en juego rápida; saque rápido

fr remise en jeu rapide; touche rapidement jouée

en quick throw-in

96

albora ostikatu (4)

Sin. eskasera urrundu (4); touchera urrundu (3)

Aurkariak egiten duten presioaren eraginpean edo zigor-kolpe baten ondorioz, alboko marrearantz ostikatu.

es patear a touche

fr dégager en touche

en kick into touch

97

alborako ostiko (4)

Sin. eskaserako ostiko (4); toucherako ostiko (3)

es patada a touche

fr coup de pied à touche

en kick into touch

98

alborako zuzeneko ostiko (4)

Sin. eskaserako zuzeneko ostiko (4); toucherako zuzeneko ostiko (3)

es patada directa a touche

fr coup de pied en touche direct

en kick directly into touch

99

albotik irtete (4)

Sin. eskas (4); touche (3)

Baloiak edo baloia daraman jokalaria alboko marra ukitu edo zeharkatzean gertatzen den egoera, jokoa aldi baterako etetea dakarrena.

es touche; lateral; salida a lateral

fr sortie en touche

en touch

100

aldaketa (4)

Sin. ordezpen (3)

Partida bitartean jokalaria bat kendu eta, haren ordez, beste bat ateratzea.

es cambio; sustitución

fr changement; remplacement

en change; substitution

101

alde ireki (4)

Finkapen-puntu bat (uztartze geldo bat edo baita taldekatze bat ere) gertatu ondoren, alboko marrarekiko bi aldeetatik zabalena.

es lado abierto

fr côté ouvert; grand côté

en opside

102

alde itxi (4)

Finkapen-puntu bat (uztartze geldo bat edo baita taldekatze bat ere) gertatu ondoren, alboko marrarekiko bi aldeetatik estuena.

es lado cerrado

fr côté fermé; petit côté

en blindside

aldi baterako kanporatze

Ik. denbora baterako egozpen

103

altxatze (4)

Eskas batean edo ostikoz egindako sake batean taldekide bat airean jasotzeko ekintza; baloia errazago har dezan jasotzen da horrela.

es ascensor
fr ascenseur
en lifting

antijoko

Ik. joko zikin

arau-hauste

Ik. falta

104

ardatz bertikal (4)

Zelai edo zorutik gorantz doan ardatza. Ardatz horretan mugitzean, jokalaria eraman gabe egiten du aurrera baloia, goitiko baloien kasuan, adibidez.

es eje vertical
fr axe vertical
en vertical axis

105

arraseko ostiko (4)

Sin. behetiko ostiko (3)

Baloia zelai gainean arraseko ibilbidea egin dezan (belarra edo soropila ukituz) ematen zaion ostikoa. Baloia punpa edo bote irregularrak egin ditzakeenez, defendatzeko aski zaila gertatzen da.

es patada rasa; puntapié raso
fr coup de pied rasant
en grubber kick; low kick

106

artezketa (4)

Sin. zuzenketa (3)

Albotiko erasoarekin jarraitu ordez zuzenean zuloa bilatzen duen zabaltzailearen edo erdikoaren ekintza.

es rectificación
fr redressement

107

atxiki (4)

Lurrean dagoen jokalaria baloia arauaren kontra gorde.

es retener
fr retenir
en keep; retain

108

atxikipen (4)

Jokalaria plakatuak erori ondoren baloia eusten badio gertatzen den falta.

es retención
fr tenu

109

aurkaria finkatu (4)

Baloia daraman jokalaria aurkaria(k) erakarri, defendatu gabe dagoen taldekide bati jarraian baloia pasatzeko aukera izateko. Aurkaria ondo finkatua dagoela esaten da, plakatuz edo oratuz libre dagoen erasotzailea defendatzera heltzen ez denean.

es fijar al adversario
fr fixer l'adversaire
en fix an opponent

110

aurrera egin (4)

Sin. aitzinatu (4)

Talde batek abantaila-lerroa aurkariaren entsegu-eremurantz eraman.

es avanzar
fr avancer
en advance

111

aurrera-pase (4)

Sin. aitzin-pase (4)

Aurrerago kokatua dagoen taldekide bati eskuz egindako pasea.

es pase adelantado
fr passe en avant
en forward pass; throw-forward

112

aurreratu (iz.) (4)

Sin. abant (3)

Erasoan ari den jokalariai baloia aurrerantz erortzen zaionean gertatzen den falta. Aurreratua uztartze geldo batekin zigortzen da, baloia aurkariei emanaz.

es adelantado; avant**fr** en-avant**en** knock-on

113

baloi bizi (4)

Epaileak jokoa eteten ez duen bitartean joko-eremuan jokatzeko moduan dagoen baloia.

es balón vivo**fr** ballon vivant**en** live ball

114

baloi hil (4)

Jokatzeko moduan ez dagoen baloia; joko-eremutik irten delako edo epaileak jokoa eten egin duelako egon daiteke horrela.

es balón muerto**fr** ballon mort**en** dead ball

115

baloi-eramaile (4)

Baloia daraman jokalaria.

es portador del balón**fr** porteur du ballon**en** ball carrier

116

baloia eduki (4)

Sin. baloiaren jabe izan (3)

es estar en posesión del balón**fr** être en possession du ballon**en** be in possession of the ball

117

baloia erabiltze (4)**es** manejo de balón**fr** maniement du ballon**en** ball handling

118

baloia eraman (4)**es** llevar el balón**fr** porter le ballon**en** carry the ball**baloia eskuratu**

Ik. baloia irabazi

119

baloia hartu (4)**es** recibir el balón**fr** recevoir le ballon**en** receive the ball

120

baloia irabazi (4)

Sin. baloia eskuratu (3)

Uztartzean edo eskasean baloiaren jabe egin.

es ganar el balón**fr** gagner la balle**en** winning the ball

121

baloia jo (4)**es** golpear el balón**fr** frapper le ballon**en** knock the ball

122

baloia kokatu (4)

Jokalari batek baloia lurrean jarri, ondoren ostiko jotzeko. Jaurtitzeko posizioirik egokienean kokatzeko, jokalaria lurrean bere oinarekin zulo txiki bat eginez manten dezake baloia zuzen, harea edo lurrarekin edo euskarri batekin finkatuz edo taldekideren bati eskuarekin eutsi diezaiola eskatuz.

es colocar el balón**fr** placer le ballon**en** place the ball

123

baloia lurretik jaso (4)**es** recoger el balón**fr** ramasser la balle**en** pick up the ball

124

baloia pausatu (4)

Jokalari batek entsegu-eremuan eskuarekin edo gorputz-enborrarekin baloiaz zoruaren kontra presioa egin.

es posar el balón**fr** aplatis le ballon**en** press the ball; grounding the ball

125

baloia uztartzean sartu (4)**es** introducir el balón en la melé; meter el balón en la melé**fr** rentrer le ballon**en** roll the ball into the scrum; feed the scrum**baloiazen jabe izan**

Ik. baloia eduki

126

barneraldi (4)

Jokalari batek baloia kontrolatua duela kontrako entsegu-eremurantz egindako aurreraldia edo eraso, aurkariaren markaketak eta defentsa-lana hausten dituen.

es internada**fr** percée**en** break**batu**

Ik. elkartu

behetiko ostiko

Ik. arraseko ostiko

127

berdinketa (4)

Bi taldeek emaitza edo puntu-kopuru bera lortzen dutenean gertatzen den egoera.

es empate**fr** match nul**en** drawn match

128

bigarren lerro (4)

Uztartze bateko jokalarierroa; jokalariorien aurrean kokatuak dauden aurreko lerroko jokalariei heldu eta bata bestearen ondoan kokatuak dauden bi aurrelaririk osatzen dute. Ezkerreko jokalaria 4 zenbakia darama; eskuinekoak, aldiz, 5 zenbakia. Bigarren lerroak eratzen du uztartze geldo baten muina.

es segunda línea**fr** deuxième ligne**en** middle row; second line forward; second row

129

bigarren zati (4)

Berrogei minutu irauten duen jokodenboraldia, atsedendialdiaren ondotik jokatu ohi dena.

- es** segundo tiempo; segunda parte
fr seconde mi-temps; seconde période
en second half

130

bikoiztu (4)

Sin. doblatu (3)

Pasea jasotzen duen jokalariaren taldekide batek baloia jasotzen duen jokalariari lagundu.

- es** redoblar
fr redoubler
en loop

131

biltze (4)

Sin. taldekatze (4)

Baloia jokoan dagoela baloiaren inguruan modu espontaneoan elkarri helduta dauden bi taldeetako jokalariz osatutako multzoa. Uztartze irekia eta uztartze laxoa taldekatzeak dira.

- es** agrupamiento
fr regroupement
en grouping

132

birardi (4)

Eragozpen-taktika: baloia daraman jokalaria bera markatzeaz arduratzen den aurkariari bizkarra eman, eta baloia bere lasterketa-ibilbidea gurutzatzen duen taldekide bati pasatzen dio.

- es** media vuelta; rulo
fr demi-tour

boleako ostiko

Ik. airetiko ostiko

133

borrokarik gabeko**uztartze (4)**

Sin. bultzatu gabeko uztartze (3)

Lehiatzeko asmorik gabe eratzten den uztartzea. Partida lehiatzen ari diren taldeetako bat, segurtasun-arrazoiak direla medio, ez bada gai uztartzeko lehenengo lerroan hiru jokalari trebatu lerrokatzeko (hainbat titular nahiz ordezko kanporatuak izan direlako edo lesionatuak daudelako), uztartzeak egin bai baina ez dira lehiatzen. Horrek esan nahi du ez dagoela inolako bultzadarik, eta sartzen duen taldeak berreskuratu eta aterako duela baloia beti.

- es** melé no disputada; melé simulada
fr mêlée non contestée; mêlée non disputée; mêlée simulée
en uncontested scrum

bote

Ik. punpa

bote-lasterreko ostiko

Ik. drop

134

bultza egin (4)

Sin. bultzatu (3)

Uztartze geldo bat, uztartze laxo bat edo uztartze ireki bat aitzinarazi, aurkako taldea bere entsegu-eremu propiorantz atzera egitera behartuz bide batez.

- es** empujar
fr pousser; enfoncer
en push

135

bultzada (4)

Talde bakoitzeko zortzi aitzinekoen oldarraldi bateratu gogorra; uztartze geldoan egiten da, elkarren aurka borrokatuz bere orpokatzaileari baloia berreskuratu eta irabazten laguntzeko.

es empuje**fr** poussée**en** push

136

bultzaldi (4)**es** fase de empuje**fr** phase de poussée**bultzatu**

Ik. bultza egin

bultzatu gabeko uztartze

Ik. borrokarik gabeko uztartze

137

defendatu (4)

Sin. zaindu (3)

Jokalari edo talde batek ekintza bati ekin, kontrako taldeak punturik lor ez dezan.

es defenderse**fr** se défendre**en** defend oneself

138

defentsa-lerro (4)

Sin. zaintza-lerro (3)

Joko-eremuko irudizko lerroa, konkistako fase batean edo joko bilduan parte hartzen ez duten jokalarietatik pasatzen dena.

es línea de defensa**fr** ligne défensive**en** back line; defence line

139

defentsako bonus-puntu (4)

Sin. defentsako puntu gehigarri (4)
Partida bat zazpi punturen edo gutxiagoren aldearekin galtzeagatik sailkapenean lortzen den puntu gehigarria.

es punto de bonus defensivo**fr** point de bonus défensif**en** bonus point for losing by 7 points**defentsako gortina**

Ik. defentsako hesi

140

defentsako hesi (4)

Sin. defentsako gortina (4)
Baloirik ez duen taldeko jokalariek osatzen duten lerroa, erasotzaileak aurrera ez egiteko eratzten dena. Ondo antolatutako talde batek defentsako bigarren eta are hirugarren hesi bat ere eduki dezake, aurrenekoa saihesteko luketen aurkariak harrapatzeko.

es cortina defensiva**fr** rideau défensif**defentsako puntu gehigarri**

Ik. defentsako bonus-puntu

141

denbora baterako egozpen (4)

Sin. aldi baterako kanporatze (4)

es expulsión temporal**fr** exclusion temporaire**en** sin bin

142

denbora-galtze (4)

Baloia jokoan jartzeko unea behin eta berriro atzeratuz partida nahita luzatzean datzan falta, kasurik gehienetan aldeko emaitzari eusteko asmoz egiten dena.

es pérdida de tiempo**fr** perte de temps**en** waste of time

doblatu

Ik. bikoiztu

dortoka

Ik. uztartze laxo

143**driblatu (4)****es** driblar**fr** dribbler**en** dribble**144****driblin (4)**

Jokalari batek, baloiarekin aurrera egiten duen bitartean eta baloiaren kontrola inola ere galdu gabe, aurkariaren erasoari ihes egiteko ekintza.

es dribling**fr** dribble; cadrage**en** dribble; swerve**145****drop (4)**

Sin. bote-lasterreko ostiko (4); punpa-lasterreko ostiko (4)
Baloia eskuetatik askatu ondoren lurrean punpa egin bezain laster zangoz ostikatzeko ekintza. Gisa horretako ostikoak baliatzen dira zenbait sake egiteko (22 metroko sakea, esate baterako) edo baloia jokoan dagoenean, baloia hagen artean pasatuz gero baita puntuak lortzeko ere.

es drop; patada de bote pronto**fr** drop; coup de pied de demivolée**en** drop; drop goal; drop kick**146****efektu (4)**

Baloia eskuarekin edo oinarekin harrarazten zaion mugimendu birakari berezia.

es efecto**fr** effet**en** spin**147****egotzi (4)**

Sin. kanporatu (4)

es expulsar**fr** expulser**en** send off**egozpen**

Ik. kanporatze

148**elkarri heldu (4)**

Uztartze geldo batean talde bakoitzeko lehen lerroko jokalariek elkar ukitu, burua eta sorbaldak aldaken mailan edo horien gainetik dituztela, besoetatik helduta eta bizkarrak aurkariaren ukitzen dituztela, arbitroak adierazten duenean.

es entrar en contacto**fr** entrer en contact**en** engage**149****elkartu (4)**

Sin. batu (3)

Jokalari bat, nahita, uztartze geldo, uztartze ireki edo laxo baten parte izatera bildu.

es unirse**fr** joindre**en** joint**150****entsegu (4)**

Aurkariaren entsegu-eremuan baloia lurrean pausatzea. Entsegu batek bost puntu balio ditu, eta hagetarako jaurtiketa bat egiteko aukera ematen dio entsegua egin duen taldeko edozein jokalariri.

es ensayo; marca**fr** essai; marque**en** try

151

entsegu baliogabe (4)

Norberaren entsegu-eremuan baloia lurrean pausatzea. Entsegu horrek ez du baliorik, eta, ondorioz, ez du eraginik izaten markagailuan. Entsegu baliogabe baten ondotik, jokoa 22 metroko sake-ostiko batekin edo uztartze geldo batekin berrabiatzen da.

es anulado
fr touché en but
en touch-down

entsegu-gauzatze

Ik. transformazio

152

entsegu-marratik albora irtete (4)

Baloiak edo baita baloia daraman jokalaririk ere entsegu-eremuko alboko marra ukitu edo hura gurutzatzea.

es lateral de marca
fr touche de but
en touch-in-goal

153

entsegu-puntutik pasatzen den lerro (4)

Entsegua egin den lekutik pasatzen den irudizko lerroa, alboko marrekiko paraleloa.

es línea que pasa por el punto de ensayo
fr ligne passant par la marque

154

eragozte (4)

Jokalaria bat aurkari baten aurrean jartzea, aurkariari eta jokaldiari traba egiteko.

es obstrucción
fr obstruction
en obstruction

155

eraso (ad.) (4)

es atacar
fr attaquer
en attack

156

eraso (iz.) (4)

es ataque
fr attaque
en attack

157

eraso-lerro (4)

Joko-eremuko irudizko lerroa, konkistako faseetan zein finkatze-puntuetan baloia duen taldean parte hartzen ez duten jokalariek osatzen dutena.

es línea de ataque
fr ligne d'attaque
en attack line

158

eraso-ostiko (4)

es patada de ataque
fr coup de pied d'attaque

159

erasoaldi (4)

es fase de ataque
fr phase d'attaque
en attack phase

160

erasoko bonus-puntu (4)

Sin. erasoko puntu gehigarri (4)
Partida batean lau entsegu edo gehiago egiteagatik sailkapenean lortzen den puntu gehigarria.

es punto de bonus ofensivo
fr point de bonus offensif
en bonus point for scoring 4 tries

erasoko puntu gehigarri

Ik. erasoko bonus-puntu

161**erdiko sake (4)**

Punpa-lasterreko ostiko baten bidez zelai-erdian baloia jokoan jartzea; lehenengo eta bigarren zatien hasieran, edo baita entsegu baten edo arrakastaz gauzatutako hagetarako jaurtiketa baten ostean gertatzen da.

es saque de centro**fr** coup d'envoi; coup de pied d'envoi**en** kickoff**162****erdiraketa-ostiko (4)**

Alboko marratik gertu dagoen jokalaria batek (sarritan hegalekoa izan ohi da) jokoak jarrai dezan baloiari zelai-erdirantz ematen dion ostikoa.

es patada de recentraje**fr** recentrage**en** centering kick**eskas**

Ik. albotik irtete

eskasera urrundu

Ik. albora ostikatu

eskasera ostiko

Ik. alborako ostiko

eskasera zuzeneko ostiko

Ik. alborako zuzeneko ostiko

163**eskuko joko (4)**

Sin. eskuz jokatzeko (3)

Taldekideei eskuetara egindako paseak nagusitzen diren taldeko jokoak.

es juego a la mano**fr** jeu à la main**en** handling**164****eskuz baztertze (4)**

Baloia daraman jokalaria, libre geratzen zaion eskua zabalik duela, inolako kolperik eman gabe aurkaria bere bidetik aldentzea.

es rechazo con la mano**fr** raffut**en** hand-off; fend**eskuz jokatzeko**

Ik. eskuko joko

165**eslalom (4)**

Jokalaria batek sigi-saga egindako erasoak.

es eslalom**fr** slalom**en** slalom**fair play**

Ik. joko garbi

166**falta (4)**

Sin. arau-hauste (3)

Araudia urratzea, partida jokatu bitartean debekatua dagoen ekintzaren bat egitean gertatzen dena. Faltak duen garrantziaren arabera, uztartze batekin, zigor-kolpe batekin, kolpe franko batekin, kargu-hartze batekin edo kanporatze batekin zigor daiteke.

es falta; infracción**fr** faute; infraction**en** fault; infraction**167****fase dinamiko (4)**

Baloia eta jokalaria mugimenduan dauden partida baten fasea.

es fase dinámica**fr** phase dynamique**en** dynamic phase**fase estatiko**

Ik. konkistako fase

168

finkatze-puntu (4)

Baloia zirkulazioa eteten duen egoera (adibidez, uztartze irekia, uztartze laxoa, etab.).

es punto de fijación

fr point de fixation

en fixation point

169

gainditze (4)

Desmarkatutako jokalaria aurkaria abiaduraz gainditu eta kanpoaldetik pasatzea.

es desbordamiento

fr débordement

gaineratu

Ik. uztartzean oldartu

170

galtze (4)

Sin. porrot (3)

es derrota

fr défaite

en defeat; loss

171

garaipen (4)

Sin. irabazte (4)

es victoria

fr victoire

en victory

garaiz kanpoko plakatze

Ik. plakatze atzeratu

172

garbitu (4)

Uztartze ireki batean, baloia kontrola irabazten edo mantentzen saiatu, pareko aurkaria atzera bultzatuz baloia norik bere aldean uzteko asmoz.

es limpiar; ruckear la pelota

fr ratisser; gratter

en ruck

gauzatu

Ik. transformatu

173

goitiko baloi (4)

Baloia, zangoz jota, oso gora botatzea.

es globo

fr chandelle; coup de botte en l'air

en up and under; garryowen

174

goitiko pase (4)

es pase alto

fr passe haute; passe lobée

gorbata

Ik. plakatze altu

hagetarako jaurtiketa

Ik. hagetarako ostiko

175

hagetarako ostiko (4)

Sin. hagetarako jaurtiketa (4)

Baloia aurkako hagen bi zutoin bertikalen edo horien irudipenezko luzapenaren artean eta langaren gainetik pasarazteko saiatzen den ostikoa. Entsegua gauzatzeko saioa, adibidez, hagetarako ostiko-mota bat da.

es patada a palos

fr tentative de but

en kick at goal

176

haka (4)

Maorien kulturatik datorren gerrako kantua, Zeelanda Berriko selekzioak nazioarteko bere partidetan ereserkien ondotik eta hasierako saka baino lehen aurkarien kontrako borrokarako dei moduan antzezten duena.

es haka

fr haka

en haka

177

hankako joko (4)

Sin. ostikoz jokatzeko (3)

Ostikoak nagusitzen diren taldeko jokoa.

es juego al pie**fr** jeu au pied**en** kicking play

178

heltze (4)

Sin. oratze (4)

es agarrón**fr** accrochage**en** jerk

179

hirugarren denbora (4)

Errugbian tradiziozkoa den ohitura: partidaren bi zatiak amaitu ondoren aurkariak eta epaileak elkarrekin taldean zerbait jan-edanez, kantuan eta giro atseginean ematen duten denbora da, aurrez gerta zitezkeen liskarrak eta gaizki-ikuskiak leundu eta arintzeko erabiltzen dena. Etxeko taldeak eskaini ohi du esker ona adierazteko; mundu osoan eta adin zein maila guztietan 'jokatzen' da.

es tercer tiempo**fr** troisième mi-temps**en** third half; third half-time

180

hirugarren lerro (4)

Uztartze bateko jokalarierroa; jokalarier horien aurrean kokatuak dauden bigarren lerroko jokalariei helduz kokatuak dauden hiru aurrelaririk osatua. Hirugarren lerroko jokalariek 6, 7 eta 8 zenbakiak daramatzate.

es tercera línea**fr** troisième ligne**en** back row; back three; third line forward**hogeita biko sake**

Ik. 22 metroko sake

ilara

Ik. lerrokatze

irabazte

Ik. garaipen

181

iskin (4)

Sin. keinu (4)

Jokalarier batek itxuraz egin nahi duenaren kontrako helburuarekin egindako jokaldia, aurkaria engainatuz haren erreakzio okerra aprobetxatzeko egiten duena.

es finta**fr** feinte**en** feint

182

iskin egin (4)

Sin. keinu egin (4)

es fintar**fr** feinter**en** feint**itzal**

Ik. pantaila

183

itzuri (4)

Sin. saihestu (3)

Jokalarier batek aurkari baten erasoari ihes egin, gorputzaren posizioa bizkor-bizkor aldatuz. Jokalaria lasterka edo geldirik egon daiteke jokaldi hori egitean.

es esquivar**fr** croucher**en** avoid; dodge

184

jarraitutasun (4)

Jokalari batek edo talde batek partidak irauten duen bitartean baloia erabilgarri mantentzeko asmoz erabiltzen duen taktika-multzoa.

es continuidad**fr** continuité**en** continuity

185

jarraitzeko ostiko (4)

Aurkariaren entsegu-marraren alderantz baloia emandako ostikoa, taldekide batek edo ostikoa eman duen jokalaria berak baloia berreskuratzeko moduan egin ohi dena.

es patada a seguir; puntapié a seguir**fr** coup de pied à suivre**en** kick and chase**jaurti**

Ik. zangoz jo

186

jaurtiketa (4)

Baloia emandako kolpea; normalean, baloia zangoz jotzen da, baina baita eskuz ere (eskasetan edo alboko sakeetan, orpokatzaileak esku bakarrarekin edo bi eskuekin egin ohi du).

es lanzamiento**fr** lancerment; lancer**en** throw**jaurtiketa-gune**

Ik. marka

187

jauzi egin (4)

Sin. salto egin (4)

es saltar**fr** sauter**en** jump

188

jauzi-pase (4)

Sin. pase saltatu (4)
Gertuen dagoen taldekideari egin ordez urrunago dagoenari egindako pasea. Bi taldekide saihestuz gero, pase saltatu bikoitza izaten da. Pase saltatuak hegaletik egindako eraso bizkortzeko eta, agian, baita kopuru-nagusitasuna lortzeko aukera ere ematen du.

es pase saltado**fr** passe sauté**en** miss pass**jokalari gehiagoko egoera**

Ik. kopuru-nagusitasun

189

jokalari plakatu (4)**es** jugador placado**fr** joueur plaqué**en** tackled player

190

jokalari tartekatu (4)

Erasoko lerroan kokatuta dauden bi jokalariren artean atzetik etorrita sartzen den hirugarren jokalaria.

es jugador intercalado**fr** joueur intercalé

191

joko arriskutsu (4)

Aurkariarentzat arrisku fisikoa dakarren arauz kontrako jokoa.

es juego peligroso**fr** jeu dangereux**en** dangerous play

192

joko bildu (4)

Sin. joko taldekatu (4); joko itxi (3)
Baloïaren inguruan taldekide askoren parte hartzearekin eta elkarri babesa emanaz, baloia aurrera eramaten saiatzen den joko-mota.

es juego agrupado; juego cerrado

fr jeu groupé; jeu fermé

en close play

joko desleial

Ik. joko zikin

193

joko garbi (4)

Sin. fair play (4)

Kirol-legearen arabera eta joko-arauak errespetatuz lehiatzeko modua.

es juego limpio

fr fair play; jeu correct

en fair play

joko hedatu

Ik. joko ireki

194

joko ireki (4)

Sin. joko hedatu (3); joko zabaldu (3)
Partida batean une oro jokoaren ekimena hartzea helburu duen joko-mota, baloia eskuz jokatuz erasoko mugimendu luzeak kateatzean datzana. Espazio zabalean, eskura egindako paseekin eta ahal dela kontaktua ekidinez egiten da.

es juego abierto; juego desplegado

fr jeu ouvert; jeu déployé

en open play; loose play

joko itxi

Ik. joko bildu

joko taldekatu

Ik. joko bildu

joko zabaldu

Ik. joko ireki

195

joko zikin (4)

Sin. antijoko (4); joko desleial (3)
Jokalaria batek zelaian jokoaren legetan ezarritakoaren eta joko-espirituaren kontra egindako jarduera oro. Joko zikinaren barruan sartzen dira eragozpena, joko desleiala, arau-hauste errepikatuak, joko arriskutsua eta, oro har, jokoari kalte egin diezaiokeen beste edozein jarrera desegoki.

es antijuego; juego desleal; juego sucio; mal comportamiento

fr antijeu; manquement à la loyauté

en foul play; misconduct; unfair play

196

joko-eternaldi (4)

Arbitroaren aginduz jokoia geldituta egiten den denbora.

es interrupción del juego

fr arrêt de jeu

en injury time

197

joko-taktika (4)

Jokalaria batek, jokalaria multzo batek edo talde batek partidako une jakin batean beraren aurka ari den taldea gaintzeko asmoz zelaian martxan jartzen dituen estrategia eta jokaldi prestatuen multzoa.

es táctica de juego

fr tactique de jeu

en tactics of play

198

jokoan (4)

Jokoz kanpoko ez den posizio batean.

es en juego

fr en-jeu

en onside

199

jokoz kanpo (4)

Jokoaren fase dinamikoko batean, baloirik gabeko erasotzaile bat taldekide batek daraman, jokatu duen edo ukitu duen balaioa baino posizio aurreratuagoan dagoen egoera; konkistako fase batean, berriz, jokoz kanpoko lerroa baino aurrerago kokatua dagoen egoera.

Jokoz kanpoko egoera hori faltatzat hartzen da, baldin eta inplikaturako jokalariek jokoan parte hartzen badu edo jokoan parte hartzen saiatzen bada edo aurkari bati traba egiten badio.

es fuera de juego

fr hors-jeu

en offside

200

jokoz kanpoko lerro (4)

Joko-eremuko irudizko lerroa, jokalaria bat jokoan dagoen ala, aitzitik, jokoz kanpoko posizioan dagoen erabakitzen duena.

es línea de fuera de juego

fr ligne de hors-jeu

en offside line

kanpora bidaltze

Ik. kanporatze

kanporatu

Ik. egotzi

201

kanporatze (4)

Sin. kanpora bidaltze (4); egozpen (4) Arbitroak jokalaria bati ezarritako zigorra, txartel horia edo gorria erakutsiz adierazten diona. Kirol-legearen kontrako portaeragatik edo jokabide iraingarriagatik, edo baita faltak behin eta berriz errepikatzeagatik ezartzen da, eta partidak aldi baterako edo behin betiko kanpora botatzean datza.

es expulsión

fr exclusion; expulsion

en sending off

202

kargatu (4)

Sin. talka egin (3)

Jokalaria batek aurkariari albotik bizkarra edo sorbalda erabiliz eraso egin, kontrarioa desorekatu eta balaioa bereganatzeko asmoz.

es cargar

fr charger

en charge

203

kargu-hartze (4)

Faltaren bat egiteagatik edo arauz kontrako jokabide arinagatik kirolari batek epailearengandik jasotzen duen abisua.

es amonestación

fr avertissement

en caution

keinu

Ik. iskin

keinu egin

Ik. iskin egin

kolpe franko

Ik. ostiko libre

204

konkistako fase (4)

Sin. fase estatiko (4)

Baloiaaren jabetza ez talde batek ez besteak duen partida baten fasea, uztartze geldo bat, alboko sake bat edo 22 metroko ostiko bat jokatzearen ondorioz gertatua.

es fase estática; fase de conquista**fr** phase statique; phase de conquête

205

kontraeraso (ad.) (4)**es** contraatacar**fr** contre-attaquer**en** counterattack

206

kontraeraso (iz.) (4)

Talde batek, aurkariari baloia kendu ondoren, berehala hasten duen eraso azkarra, ustekabekoa, baloia galdu berri duen taldea oharkabeen harrapatzeko asmoz abiarazten duena.

es contraataque; contragolpe**fr** contre-attaque**en** counterattack; fast break

207

kontrol (4)**es** control**fr** contrôle**en** control

208

kopuru-nagusitasun (4)

Sin. jokalaria gehiagoko egoera (4)

Erasoan zein defentsan lortu nahi izaten den abantaila taktikoetako bat: egoera horretan, defendatzaile baino erasotzaile gehiago, edo alderantziz, aritzen dira jokaldian.

es superioridad numérica**fr** surnombre; décalage**en** overlap

209

laguntza (4)**es** apoyo**fr** appui; soutien**en** support**laxo**

Ik. uztartze laxo

210

lehen lerro (4)

Uztartze bateko jokalaria-lerroa, pasabidearen alboetako bat eratzen duten hiru aurrelariek osatua. Hiru jokalaria horiek bata besteari helduta jartzen dira, baina oinak gurutzatu gabe.

es primera línea**fr** première ligne**en** front line forward; front row

211

lehen zati (4)

Berrogei minutu irauten duen jokodenboraldia, atsedendaldiaurretik jokatu ohi dena.

es primer tiempo; primera parte**fr** première mi-temps; première période**en** first half; first period

212

lerro (4)

Partidan zehar, jokalariek, duten postuagatik edo bete behar duten rolagatik, eratzen dituzten ilaretako bakoitza (esaterako, defentsa-lerroa edo hiru laurdenekoen lerroa) nahiz uztartze geldoan, jokalariek antolatutako duten modu berezia (lehen, bigarren edo hirugarren lerroa).

es línea**fr** ligne**en** line

213

lerrokatze (4)

Sin. ilara (3)

Eskasa osatuz 5 metroko eta 15 metroko lerroen artean bata bestearikiko paralelo kokatuak dauden bi jokalarierroetako bakoitza; gutxienez talde bakoitzeko bi jokalariz osatuak daude, eta zenbait jokogeroetan soilik eratzten dira. Alboko sakeak egiteko eratzten dira lerrokatzeak.

es alineamiento**fr** alignement; file**en** line-out

214

lesio (4)

Kolpe edo ukaldi baten ondorioz, eroriko bat dela medio, bat-bateko mugimendu baten edo bestelako arrazoiren baten ondorioz errugbilariak jasaten duen min edo kaltea.

es lesión**fr** blessure**en** injury

215

lotu! (4)

Arbitroak uztartze geldoa osatuko duten jokalariei ematen dien bigarren agindua.

es ¡agarrarse!**fr** accrochez!**en** bind!

216

lurrean pausatze (4)

Jokalarierro batek entsegu-eremuan baloia lurrarekin kontaktuan jartzea: baloia lurraren gainean besoarekin zanpatzen du, edo baloia gainera erori eta gerriaren eta lepoaren arteko edozein gorputz-atalekin. Lurreko pausatzeak zein entsegu-eremutan egiten diren kontu, entsegu esaten zaie erasoan, eta entsegu baliogabetu edo defentsako pausatze, berriz, defentsan.

es tocado en tierra**fr** touché à terre**en** grounding

217

luzapen (4)

Zenbait partida berezitan (adibidez, txapelketa jakin baten finalean edo kanporaketa baten itzulerako partidari), berdinduta dauden bi talderen artean irabazle bat erabakitze jokatzeko denbora gehigarria, bi zati edo denbora-erdiz osatua.

es prórroga; tiempo adicional**fr** prolongation**en** extra-time; overtime

218

makurtu! (4)

Arbitroak uztartze geldoa osatuko duten jokalariei ematen dien lehen agindua.

es ¡agacharse!**fr** flexion!**en** crouch!

219

mark (4)

Sin. airetiko gelditu (3)
Defentsako ekintza, aurkariak zangoz jotako baloia zuzenean jasotzean datzana. Baloia jaso nahi duen jokalaria 22 metroko eremuan edo bere entsegu-eremuan egon behar du, eta baloiak, ibilbidean, ez du ezer ukitu behar, hagak ez badira. Baloia jasotzean, jokalaria mark oihukatu behar du.

es mark; parada de volea
fr arrêt de volée; mark; marque
en fair catch; mark

220

marka (4)

Sin. jaurtiketa-gune (3)

es marca
fr marque
en mark

maul

Ik. uztartze laxo

221

mozketa (4)

Sin. mozte (4)

Jokalari batek beste bati pasea egiten dionean, defentsan dagoen jokalaria batek baloia airean dagoela lapurtzea.

es interceptación
fr interception
en interception

mozte

Ik. mozketa

222

oin-aldaketa (4)

Baloia daraman jokalaria bere norabidean eta bermatua duen oinean egiten duen bat-bateko aldaketa, aurkaria kontraoinean hartu eta gainditzeko asmoz gauzatzen duena.

es cambio de pie
fr crochet
en sidestep

oratzte

Ik. heltze

ordezpen

Ik. aldaketa

223

orpokatze (4)

Uztartze geldoan edo uztartze irekian, baloiari orpoarekin kolpe bat ematea.

es talonaje
fr talonnage
en hooking

224

orpokatzeoko posizio (4)

Orpokatzaileak uztartze geldo batean hartzen duen jarrera: gorputzaren pisua oin baten gainean jarritz, beste oina lurrarekin kontaktuan dagoela, prest dago baloia orpokatze.

es posición de talonaje
fr position de talonnage
en hooking position

ostikada

Ik. ostiko

225

ostikatu (4)

es patear
fr taper du pied; botter

226

ostiko (4)

Sin. ostikada (4)

Belaunetik hasi eta orkatilarainoko edozein zango-atalekin edo oinaren edozein zatirekin baloiari emandako kolpe bortitza. Horien artean sartzen dira hagetarako ostikoa, airetikoa, 22 metroko eta zelai-erdiko ostikoa, punpa-lasterrekoa, entsegua gauatzeko saioa, kolpe frankoa eta arraseko ostikoa.

es patada; puntapié
fr coup de pied
en kick

227

ostiko kokatu (4)

Zehaztasuna hobetzeko asmotan, zigor-kolpe bat edo entsegu osteko gauzatze bat saiatzeko, baloia lurrean pausatu ondoren egiten den ostikoa.

es patada colocada

fr coup de pied placé; tir au but

en placed kick

228

ostiko libre (4)

Sin. kolpe franko (4)

Epaileak talde baten alde erabakitzen duen penalizazioa. Norberaren 22 metroko eremuan egindako airetiko gelditu baten ostean gertatzen da, edo aurkako taldeak falta arinen bat egin ostean (esaterako, uztartze geldoan zein eskasean denbora galtzeagatik, uztartzean baloia erdira ez sartzeagatik edo eskasean jokalaria gehiegi pilatzeagatik). Kontrako taldeko jokalariek beren entsegu-eremurantz atzeratu beharra daukate, eta kolpe frankoaren markatik 10 metroa gutxienez kokatu. Zigor-ostikoan ez bezala, kolpe frankoa jaurtitzen duen jokalaria ez du aukerarik izaten zuzenean hagetara jaurtitzeko edo transformazio bat saiatzeko, baina uztartzea eska diezaioke epaileari, edo baita eskuz edo zangoz jokatzea ere.

es golpe franco

fr coup franc; coup de pied franc

en free kick

ostikoz jokatze

Ik. hankako joko

229

pantaila (4)

Sin. itzal (3)

Baloirik gabeko jokalaria bat baloia daraman taldekidearen aurretik pasatzean gertatzen den eragozpena. Defentsen lana eragozteko asmoz egiten da, eta epaileak zigor-kolpe batekin zigortu ohi du.

es pantalla

fr passage à vide

en crossing in midfield; shadow

230

partida (4)

Bi talderen arteko norgehiagoka. Laurogei minutuko iraupena du, berrogei minutuko bi zatitan jokatzen da, eta gehienez hamabost minutuko atsedenaldua du zati batetik bestera.

es partido

fr match; partie

en match

231

partida-amaierako korridore (4)

Arbitroak partida-amaiera adierazi ondoren, bi taldeek osatzen duten jende-ilaretako bakoitza, aurkariak txalotzeko talde bateko eta besteko jokalariek aurrez aurre jarrita egiten dutena. Ohitura da etxean jokatzen duen taldea hastea korridore hori osatzen, baina beste batzuetan irabazi duen taldeak egiten du, aurkako taldeari dion errespetua erakusteko.

es pasillo al final del partido

fr couloir après le match

en guard of honour

232

pasabide (4)

Alboko sakean bi jokalaria-lerroak banantzen dituen tartea, baloia jaurtitzailarean eskuetatik irteten den artean metro batekoa izan behar duena.

es	pasillo
fr	couloir
en	gap

233

pasatu (4)

es	pasar
fr	passer
en	pass

234

pase (4)

Jokalaria batek joko-eremuan bera baino atzerago kokatua dagoen taldekide bati baloia pasatzea, baloia eskuekin edo besoarekin emanez edo jaurtiz. Pase gurutzatuak eta pase saltatuak ere paseen artean sailkatzen dira.

es	pase
fr	passe
en	pass

235

pase gurutzatu (4)

Pasea egiten duen jokalariaaren atzetik eta ibilbide zeharrarekin datorren taldekide bati emandako pasea, aurkaria kontraoinean hartu nahian egiten dena.

es	pase cruzado
fr	passe croisée; passe en ciseaux
en	scissors pass

pase saltatu

Ik. jauzi-pase

236

pase-iskin (4)

Jokalaria batek doi-doi pase bat egiteko unean egiten duen iskin edo keinua.

es	finta de pase
fr	feinte de passe
en	fake pass; faking pass

237

peel-off (4)

Jokalaria batek alboko sakean lerrokatzea uzteko egiten duen ekintza; eskasean bere taldekide batek eskuz pasatu, desbideratu edo jotako baloia berreskuratzeko egiten da.

es	peel-off
fr	peel-off
en	peeling-off

penalizazio

Ik. zigor

238

plakatu (4)

es	placar
fr	plaquer
en	tackle

239

plakatze (4)

Jokalaria batek edo gehiagok baloia daraman aurkaria, araudiak dioen moduan, heldu eta lurrera botatzea.

es	placaje
fr	plaquage
en	tackle; tackling

240

plakatze altu (4)

Sin. gorbata (4)

Lepoan edo aurpegian, sorbaldetatik gora betiere, besoa zabalik dela egiten den plakatzea. Joko arriskutsutzat hartzen da, eta epaileak zigor-kolpea adierazten du plakatzailearen kontra, agian baita txartela erakutsi ere keinua nahita egindakoa izan dela uste badu.

es corbata; placaje alto**fr** cravate; plaquage haut**en** stiff arm tackle; high tackle

241

plakatze atzeratu (4)

Sin. garaiz kanpoko plakatze (3)

Baloirik ez daukan jokalaria bati egindako plakatzea, epaileak joko arriskutsutzat hartu eta zigor-kolpe edo penalizazio batekin zigor dezakeena.

Dena den, zenbait kasutan, plakatze hori arauzkotzat jo daiteke, epaileak "mugimendua egin bitartean" (inor zauritzeko asmorik gabe, alegia) egina izan dela uste badu.

es placaje retardado; placaje a destiempo**fr** plaquage à retardement**en** late tackle

242

plakatze-lerro (4)

Joko-eremuko irudizko lerroa: baldin eta konkistako fase batean erasoko lerroak eta defentsako lerroak abiadura berean egingo balute aurrera, lerro horiek elkar ukituko luketen puntuetatik pasatuz trazatzen da.

es línea de placaje**fr** ligne d'encontre; ligne de plaquage**en** tackle line**porrot**

Ik. galtze

243

presio (4)**es** presión; pressing**fr** pressing; pression**en** press

244

prest! (4)

Arbitroak uztartze irekia osatuko duten jokalariei ematen dien hirugarren agindua.

es ¡entren!**fr** entrez!**en** engage!

245

punpa (4)

Sin. bote (4)

es bote**fr** rebond**en** bounce**punpa-lasterreko ostiko**

Ik. drop

246

puntu (4)

Partida bateko emaitzak neurtzeko erabiltzen den kontaketa-unitatea.

es punto**fr** point**en** point**puntuak lortu**

Ik. puntuatu

247

puntuatu (4)

Sin. puntuak lortu (4)

es puntuar**fr** marquer des points; ponctuer**en** punctuate; score

248

puntuazio (4)

Sin. tanto-kopuru (4)

es puntuación; tanteo**fr** marque; score**en** score

saihestu

Ik. itzuri

249

sakeko lerro (4)

Joko-eremuko irudizko lerroa, zelai-erdiko marrarekiko paralelo tratatua eta baloia jokoan jarri behar den puntutik pasatzen dena.

es línea de puesta en juego**fr** ligne de remise en jeu**en** line of touch

250

sakoneko ardatz (4)

Alboko marrekiko paraleloa den ardatza. Ardatz horretan aurrera egitean, baloia entsegu-marrarantz eramaten da.

es eje profundo**fr** axe profond**en** deep axis

251

sakoneko ardatzetik aurrera egin (4)

Kontrako taldearen entsegu-eremurantz ahalik eta bizkorren joateko asmoz, batik bat alboko marrekiko paralelo doan ardatzari jarraituz aitzinatu.

es progresar por el eje profundo**fr** progresser dans l'axe profond**salto egin**

Ik. jauzi egin

252

sartze (4)

Uztartze-erdilariak uztartze geldo bateko aurreneko bi lerroen arteko pasabidean baloia sartzea.

es introducción**fr** introduction; mise en mêlée**en** put-in**taldekatze**

Ik. biltze

253

taldekidea abiarazi (4)**es** lanzar**fr** lancer l'homme**talka egin**

Ik. kargatu

tanto-kopuru

Ik. puntuazio

touche

Ik. alboko sake

touche

Ik. albotik irtete

touchera urrundu

Ik. albora ostikatu

toucherako ostiko

Ik. alborako ostiko

toucherako zuzeneko ostiko

Ik. alborako zuzeneko ostiko

254

transformatu (4)

Sin. gauzatu (4)

Transformazioa lortu.

es transformar**fr** transformer; convertir**en** convert

255

transformazio (4)

Sin. entsegu-gauzatze (4)

Entsegu bat edo zigor-entsegu bat lortu ondorengo jokaldia. Halakorik lortzen duen taldeak hagetarako ostiko bat egiteko aukera izaten du, entsegua egin den guneko sakoneko ardatzetik hain zuzen ere. Jaurtiketa horretan, punpalasterreko ostikoz edo ostiko kokatuz baloia bi hagen artean eta langaren gainetik pasaratzea lortuz gero, bi puntu gehiago eskuratuko dira.

es transformación; conversión**fr** transformation; coup de pied de transformation**en** conversion; conversion kick

256

tunel (4)

Uztartze geldoan bi taldeetako jokalarilerroen artean geratzen den tartea. Arbitroak hirugarren agindua eman ondoren, uztartze-erdilariak tarte horretan jartzen du baloia jokoan, eta multzo biak baloia irabazteko bultzaka hasten dira.

es túnel**fr** tunnel**en** tunnel

257

uztartze (4)

Sin. uztartze geldo (4)

Falta bat gertatu den leku berean egiten den joko-ekintza. Talde bakoitzeko zortzi aitzinekoak elkarri helduz hiru lerrotan antolatzen dira, elkarri parez pare aurre eginez, eta uztartze-erdilariak multzo biak banantzen dituen pasabidean jokoan jartzen duen baloia irabazteko bultzaka hasten dira.

es melé; melé ordenada**fr** mêlée; mêlée ordonnée; mêlée fermée**en** scrum; scrummage

258

uztartze biratu (4)

Uztartze-mota: uztartze geldo bat bere abiapuntuok ardatzarekiko 90 gradu baino gehiago biratzen denean, epaileak uztartzea berregiteko agintzen du, edo, gertatuaren erantzuleztat bi taldeetako bat hartuz gero, hura zigortzera ere irits daiteke.

es melé vuelta; melé girada**fr** mêlée tournée**en** turned scrum**uztartze geldo**

Ik. uztartze

259

uztartze ireki (4)

Joko irekiaren fasea, talde bakoitzeko jokalaria bat edo gehiago, zutik daudela, elkarri helduz eta bultzaka, lurrean jaberik gabe dagoen baloia inguratu eta oinekin egindako garbiketari esker bereganatzen saiatzen direnean gertatzen dena. Bat-bateko uztartzea sortzeko bi jokalaria behar dira gutxienez, talde bakoitzeko bat, baina normalean jokalaria gehiagok hartzen dute parte alde bakoitzetik.

es melé abierta; melé espontánea; ruck**fr** mêlée ouverte; mêlée spontanée; ruck**en** ruck

260

uztartze laxo (4)

Sin. laxo (4); dortoka (4); maul (4)
 Baloia daraman jokalariaik eta gutxienez talde bakoitzetik jokalaria batek zutik eta kontaktuan osatutako taldekatzea. Taldekatzean parte hartzen duten jokalaria guztiak lotuta egon behar dute, zutik, eta entsegu-eremu baterantz aurrera egin.

es maul**fr** maul; cocotte; ballon porté; tortue**en** maul

261

uztartzea biratu (4)**es** girar la mêlé**fr** tourner la mêlée**en** wheeling the scrum**uztartzea eraitsi**

Ik. uztartzea hondoratu

262

uztartzea hondoratu (4)

Sin. uztartzea eraitsi (4)

Talde bateko lehen lerroko jokalariaiek, harroinek nahiz orpokatzaileak, aurkarien presioa saihesteko, uztartze geldoa nahita erortzen utzi edo lurrera bota, arauz kontrako joko-ekintza eginez.

es hundir la mêlé; derribar la mêlé**fr** écraser la mêlée; effondrer la mêlée**en** collapse a scrum

263

uztartzean oldartu (4)

Sin. gaineratu (3)

Uztartze geldo bateko lehenengo lerroko jokalariaik garaia baino lehen sartu kontrako taldeko lehenengo lerroa osatzen duten jokalariaen gainera. Epaileak ostiko libre batekin zigortzen du falta hori.

es precipitarse**fr** se précipiter; rentrer en bélier**en** rush against

264

uztartzean sartze (4)

Sin. uztartzerako sarrera (4)

es entrada en la mêlé**fr** entrée en mêlée; rentrée en mêlée**en** entry into the scrum

265

uztartzearen kanal (4)

Uztartze geldo baten barruan, orpokatzaileak orpokatu ondoren baloia jarraitzen duen ibilbideetako bakoitza.

es canal de mêlé**fr** canal de mêlée**en** scrum channel**uztartzeko sarrera**

Ik. uztartzean sartze

266

uztartzetik ateratze (4)

Aitzinekoek orpokatutako baloia jasotzen duen hirugarren lerroko jokalaria, baloia eskuetan hartu, eta korrika ateratzea.

es salida de la mêlé**fr** sortie de mêlée**en** exit of scrum

267

xistera (4)

Bizkarretik egindako pasea, besoa atzerantz jaurtiz uztartze-erdilariak egin ohi duena. Antzeko keinu batekin jaurtitzen den euskal zesta-puntako errematetik hartzen du bere izena.

es pase atrás; pase al cerrado

fr chistera

en reverse pass

zaindu

Ik. defendatu

zaintza-lerro

Ik. defentsa-lerro

268

zangoz jo (4)

Sin. jaurti (4)

Baloiari kolpe bortitz bat eman, belaunetik hasi eta orkatilarainoko edozein zango-atal erabiliz edo oinaren edozein zati erabiliz, orpoa izan ezik.

es chutar

fr botter; donner un coup de pied

en kick

269

zigor (4)

Sin. penalizazio (3)

Jokalari bati edo talde bati jokoan egindako falta edo arau-hauste bat dela medio ezartzen zaion zehapena.

es sanción

fr sanction

en penalty

270

zigor-entsegu (4)

Epaileak erasoan ari den taldeari eman eta hagapean adierazten duen entsegua. Defendatzen ari den taldeak falta larriren bat egin duela irizten badio ematen du; kasurik gehienetan, erasoan ari den taldeari entsegua lortzea eragozteko joko zikina egin duelako, edo, nahita, faltak behin eta berriz egin dituelako.

es ensayo de castigo

fr essai de pénalité

en penalty try

zigor-kolpe

Ik. zigor-ostiko

271

zigor-ostiko (4)

Sin. zigor-kolpe (4)

Falta larri bat egin ondoren talde bati ezartzen zaion penalizazioa. Epailearen erabaki horren ondorioz, aurkako taldeak falta gertatu den leku beretik ostiko kokatu bat edo punpa-lasterreko ostiko bat egiteko aukera izango du.

es patada de castigo

fr coup de pied de pénalité;

pénalité

en penalty kick

272

zozketa (4)

Partida zein taldek hasi edo jokalekuaren zein aldetan hasi erabakitzeko txanpona botatzea; epaileak botatzen du bi taldeetako kapitainen aurrean, partida edo luzapena hasi aurretik.

es sorteo

fr tirage au sort

en toss

zuzenketa

Ik. artezketa

5. ORGANIZAZIOA

273

errugbi (4)

Hamabost jokalariz osatutako bi talderen artean aire zabalean praktikatzen den baloi-kirola, baloia eskuekin edo ostikoen bitartez eramanez aurkariaren entsegu-eremuan entseguak markatzean datzana. Kontaktuko kirola da, baloia daraman aurkariari bidea ixteko modua ematen duena. Errugbian, entseguetz gain, hagetarako ostikoek ere puntuak ematen dituzte.

es rugby**fr** rugby**en** rugby

274

Europako Errugbi**Txapelidunen Kopa (4)**

Klubuen arteko Europako txapelketa. Bertan Italiako, Frantziako, Galeseko, Eskoziako, Ingalaterrako eta Irlandako talderik onenek hartzen dute parte.

es European Rugby Champions Cup**fr** European Rugby Champions Cup**en** European Rugby Champions Cup

275

hamabosteko errugbi (4)

Hamabost jokalariz osatutako taldeek jokatutako errugbia.

es rugby a quince**fr** rugby à quinze**en** rugby union

276

hamahiruko errugbi (4)

Hamahiru jokalariz osatutako taldeek jokatutako errugbia.

es rugby a trece**fr** rugby à treize**en** rugby league

277

Munduko Errugbi Kopa (4)

1987an hasita lau urtetik behin jokatzen den mundu mailako errugbi-txapelketa, International Rugby Board elkarteak antolatua. Bertan, herrialde indartsuenek hartzen dute parte.

es Copa del Mundo de Rugby**fr** Coupe du Monde de Rugby à XV**en** Rugby World Cup

278

Sei Nazioen Torneoa (4)

Europako errugbi-txapelketarik ezagunena, ipar hemisferioko errugbi-talderik onenen partaidetza biltzen duena. 1883. urtean abiatu zen, eta hasieran herrialde britainiarrak soilik aritzen ziren; 1910. urtean Frantzia sartu zen, eta, 2000. urteaz geroztik, sei nazio edo herrialdek hartzen dute parte torneoan: Ingalaterrak, Eskoziak, Irlandak, Galesek, Frantziak eta Italiak.

es Torneo de las Seis Naciones**fr** Tournoi des Six Nations**en** Six Nations Championship

279

Slam Nagusia (4)

Sei Nazioen Torneoa, parte-hartzaileetako batek denboraldiko partida guztiak irabazten dituenean lortzen den titulu sinbolikoa.

es Grand Slam**fr** Grand Chelem**en** Grand Slam

280

Super Rugby (4)

Australiako, Zeelanda Berriko, Hegoafrikako eta Argentinako talde onenek parte hartzen duten txapelketa, urtero antolatzen dena.

es Super Rugby**fr** Super Rugby**en** Super Rugby

281

talde sailkatu (4)

Kanporaketen sistemaz antolatzen diren txapelketetan, maila bat gainditu eta hurrengorako aukera irabazi duen taldea.

es equipo clasificado**fr** équipe qualifiée**en** qualifying team

282

The Rugby Championship (4)

Hego hemisferioko txapelketa, Sei Nazioen parekoa. Bertan Zeelanda Berriak, Australiak, Hegoafrikak eta Argentinak hartzen dute parte.

es The Rugby Championship**fr** The Rugby Championship**en** The Rugby Championship

283

World Rugby (4)

Errugbi-federazioak nazioartean gobernatzen dituen erakundea, 2014ko azarora arte International Rugby Board (IRB) izenekoa. 1886an sortu zen, eta Dublinen du egoitza. Gaur egun, 100 herrialdetako federazioak, 19 kide-elkartu eta 6 eskualde-elkartu biltzen ditu. World Rugby-k definitzen ditu errugbiaren joko-arauak, baita araudiaren inguruan sor daitezkeen berrikuntza eta aldaketak onartu ere. Munduko txapelketa nagusiak antolatzeaz arduratzen da.

es World Rugby**fr** World Rugby**en** World Rugby

284

zazpiko errugbi (4)**es** rugby a siete; rugby 7; seven**fr** rugby à sept; VIIs**en** rugby sevens; seven-a-side; VIIs

285

Zurezko Koilara (4)

Sei Nazioen Torneoan, azken postua lortzen duen taldeari ematen zaion garaikur sinbolikoa.

es Cuchara de madera**fr** Cuillère de bois**en** Wooden spoon

EUSKARAZKO AURKIBIDEA

10 metroko marra, 1
 15 metroko marra, 2
 22 metroko bandera, 3
 22 metroko eremu, 4
 22 metroko marra, 5
 22 metroko sake, 85
 22 metroko sake-ostiko, 85
 22ko marra, 5
 3/4eko lerro, 19
 3-2-3 eraketa, 86
 3-2-3 formazio, 86
 3-4-1 eraketa, 87
 3-4-1 formazio, 87
 5 metroko marra, 6
 5 metroko uztartze, 88
 5eko marra, 6

A

abant, 112
 abantaila, 89
 abantaila-lege, 89
 abantaila-lerro, 90
 adierazi, 91
 aho-babes, 72
 airetiko gelditu, 219
 airetiko ostiko, 92
 aitzinatu, 110
 aitzineko, 35
 aitzin-pase, 111
 albo-ardatz, 93
 alboko epaile, 30
 alboko epailearen bandera, 7
 alboko marra, 8
 alboko sake, 94
 alboko sake bizkor, 95
 alboko zutoin, 9
 albora ostikatu, 96
 alborako ostiko, 97
 alborako zuzeneko ostiko, 98
 albotik irtete, 99

aldagela, 10
 aldaketa, 100
 alde ireki, 101
 alde itxi, 102
 aldi baterako kanporatze, 141
 altxatze, 103
 antijoko, 195
 arau-hauste, 166
 arbitro, 31
 ardatz bertikal, 104
 arraseko ostiko, 105
 artezketa, 106
 atxiki, 107
 atxikipen, 108
 atzelari, 32
 aurkako talde, 33
 aurkari, 34
 aurkaria finkatu, 109
 aurrelari, 35
 aurrelari-multzo, 36
 aurrera egin, 110
 aurrera-pase, 111
 aurreratu, 112
 aztalkari, 66

B

baloï bizi, 113
 baloï hil, 114
 baloï hilaren bandera, 11
 baloï hilaren marra, 12
 baloï-eramaile, 115
 baloï-hartzaille, 37
 baloia eduki, 116
 baloia erabiltze, 117
 baloia eraman, 118
 baloia eskuratu, 120
 baloia hartu, 119
 baloia irabazi, 120
 baloia jo, 121
 baloia kokatu, 122

baloia lurretik jaso, 123
 baloia pausatu, 124
 baloia uztartzean sartu, 125
 baloiaren jabe izan, 116
 barneraldi, 126
 barrabil-babes, 73
 batu, 149
 behetiko ostiko, 105
 belarri-babes, 74
 berdinketa, 127
 bideo bidezko arbitraje, 38
 bideo-arbitraje, 38
 bideo-epaile, 39
 bigarren erdi, 40
 bigarren erdiko, 40
 bigarren lerro, 128
 bigarren lerro, 41
 bigarren lerroko, 41
 bigarren zati, 129
 bikoiztu, 130
 biltze, 131
 bira-erdi, 132
 boleako ostiko, 92
 borrokarik gabeko uztartze, 133
 bosteko marra, 6
 bota, 75
 bote, 245
 bote-lasterreko ostiko, 145
 bultza egin, 134
 bultzada, 135
 bultzaldi, 136
 bultzatu, 134
 bultzatu gabeko uztartze, 133
 buru-babes, 81

D

defendatu, 137
 defendatzaile, 42
 defentsa-lerro, 138
 defentsako bonus-puntu, 139

defentsako gortina, 140
 defentsako hesi, 140
 defentsako puntu gehigarri, 139
 denbora baterako egozpen, 141
 denbora-galtze, 142
 doblatu, 130
 dortoka, 260
 driblatu, 143
 driblin, 144
 drop, 145

E

efektu, 146
 egotzi, 147
 egozpen, 201
 ekipamendu, 76
 elastiko, 77
 elkarri heldu, 148
 elkartu, 149
 entrenatzaile, 43
 entsegu, 150
 entsegu baliogabe, 151
 entsegu-eremu, 13
 entsegu-eremuko alboko marra, 14
 entsegu-eremuko epaile, 44
 entsegu-gauzatze, 255
 entsegu-marra, 15
 entsegu-marratik albora irtete, 152
 entsegu-puntutik pasatzen
 den lerro, 153
 epaile, 31
 eragozte, 154
 eraso, 155, 156
 eraso-lerro, 157
 eraso-ostiko, 158
 erasoaldi, 159
 erasoko bonus-puntu, 160
 erasoko puntu gehigarri, 160
 erasotzaile, 45
 erdi, 46

erdiko, 46
erdiko marra, 16
erdiko sake, 161
erdiraketa-ostiko, 162
errugbi, 273
errugbiko baloi, 17
errugbilari, 47
esekitzaille, 73
eskas, 99
eskasera urrundu, 96
eskasera ostiko, 97
eskasera zuzeneko ostiko, 98
eskuineko harroin, 48
eskuko joko, 163
eskuz baztertze, 164
eskuz jokatzeko, 163
eslalom, 165
Europako Errugbi Txapelaldun
Kopa, 274
ezkerreko harroin, 49

F

fair play, 193
falta, 166
fase dinamiko, 167
fase estatiko, 204
finkatze-puntu, 168

G

gainditze, 169
gaineratu, 263
galtzamotzak, 78
galtze, 170
galtzerdi, 79
garaipen, 171
garaiz kanpoko plakatze, 241

garbitu, 172
gauzatu, 254
gibelesko, 32
giltza, 56
goitiko baloi, 173
goitiko pase, 174
gorbata, 240

H

hagak, 18
hagatarako jaurtiketa, 175
hagatarako ostiko, 175
haka, 176
hamabosteko errugbi, 275
hamahiruko errugbi, 276
hankako joko, 177
harroin, 50
hegal, 51
hegaleko, 51
heltze, 178
hiru laurden, 52
hiru laurdeneko, 52
hiru laurdeneko eskuin-hegal, 53
hiru laurdeneko ezker-hegal, 54
hiru laurdeneko erro, 19
hirugarren denbora, 179
hirugarren erro, 55, 180
hirugarren erroko, 55
hirugarren erroko erdi, 56
hirugarren erroko erdiko, 56
hirugarren erroko eskuin, 57
hirugarren erroko ezker, 58
hirugarren erroko hegal, 59
hogeita biko marra, 5
hogeita biko sake, 85
hortz-babesgarri, 72

I

ilara, 213
 irabazte, 171
 iskin, 181
 iskin egin, 182
 itzal, 229
 itzuri, 183
 izkinako zutoin, 20

J

janzkera, 80
 jarraitutasun, 184
 jarraitzeko ostiko, 185
 jaurti, 268
 jaurtiketa, 186
 jaurtiketa-gune, 220
 jaurtitzaila, 60
 jauzi egin, 187
 jauzi-pase, 188
 jauzilari, 61
 jokalaria gehiagoko egoera, 208
 jokalaria plakatu, 189
 jokalaria tartekatu, 190
 joko arriskutsu, 191
 joko bildu, 192
 joko desleial, 195
 joko garbi, 193
 joko hedatu, 194
 joko ireki, 194
 joko itxi, 192
 joko taldekatu, 192
 joko zabaldu, 194
 joko zikin, 195
 joko-eremu, 21
 joko-etenaldi, 196
 joko-taktika, 197
 joko-zabaltzaila, 71
 jokoan, 198
 jokoz kanpo, 199
 jokoz kanpoko lerro, 200

K

kamiseta, 77
 kanpora bidaltze, 201
 kanporatu, 147
 kanporatze, 201
 kapitain, 62
 kargatu, 202
 kargu-hartze, 203
 kasko, 81
 keinu, 181
 keinu egin, 182
 kolpe franko, 228
 konkistako fase, 204
 kontraeraso, 205
 kontraeraso, 206
 kontrako talde, 33
 kontrol, 207
 kopuru-nagusitasun, 208

L

laguntza, 209
 langa, 22
 laxo, 260
 lehen erdi, 63
 lehen erdiko, 63
 lehen lerro, 64, 210
 lehen lerroko, 64
 lehen zati, 211
 lerro, 212
 lerrokatze, 213
 lesio, 214
 lotu!, 215
 lurrean pausatze, 216
 luzapen, 217

M

makurtu!, 218
 mark, 219
 “mark” eskatu, 84
 “mark” oihukatu, 84
 marka, 220
 markagailu, 23
 marra, 24
 maul, 260
 mozqueta, 221
 mozte, 221
 Munduko Errugbi Kopa, 277

O

oin-aldaketa, 222
 oratze, 178
 ordezeko, 65
 ordezpen, 100
 orpokatzaile, 66
 orpokatze, 223
 orpokatzeko posizio, 224
 ostikada, 226
 ostikatu, 225
 ostiko, 226
 ostiko kokatu, 227
 ostiko libre, 228
 ostikolari, 60
 ostikoz jokatzeko, 177

P

pantaila, 229
 partida, 230
 partida-amaierako korridore, 231

pasabide, 232
 pasatu, 233
 pase, 234
 pase gurutzatu, 235
 pase saltatu, 188
 pase-isikin, 236
 peel-off, 237
 penalizazio, 269
 plakatu, 238
 plakatzaile, 67
 plakatze, 239
 plakatze altu, 240
 plakatze atzeratu, 241
 plakatze-lerro, 242
 porrot, 170
 prakamotzak, 78
 presio, 243
 prest!, 244
 punpa, 245
 punpa-lasterreko ostiko, 145
 puntu, 246
 puntuak lortu, 247
 puntuatu, 247
 puntuazio, 248

S

saihestu, 183
 sakeko lerro, 249
 sakoneko ardatz, 250
 sakoneko ardatzetik aurrera egin, 251
 salto egin, 187
 sartze, 252
 Sei Nazioen Torneo, 278
 Slam Nagusia, 279
 Super Rugby, 280

T

tako, 82
 talde, 68
 talde sailkatu, 281
 taldekatze, 131
 taldekide, 69
 taldekidea abiarazi, 253
 talka egin, 202
 tanto-kopuru, 248
 tee, 25
 telebista-epaile, 39
 The Rugby Championship, 282
 touche, 94, 99
 touchera urrundu, 96
 toucherako ostiko, 97
 toucherako zuzeneko ostiko, 98
 transformatu, 254
 transformazio, 255
 tunel, 256
 txilibitu, 26

U

uztartze, 257
 uztartze biratu, 258
 uztartze geldo, 257
 uztartze ireki, 259
 uztartze laxo, 260
 uztartze-erdilari, 70
 uztartzea biratu, 261
 uztartzea eraitsi, 262
 uztartzea hondoratu, 262
 uztartzean oldartu, 263
 uztartzean sartze, 264
 uztartzearen kanal, 265
 uztartzerako sarrera, 264
 uztartzetik ateratze, 266

W

World Rugby, 283

X

xistera, 267

Z

zabaltzaile, 71
 zaindu, 137
 zaintza-lerro, 138
 zango-babes, 83
 zangoz jo, 268
 zarpiko errugbi, 284
 zelai, 27
 zelai-erdi, 28
 zelai-erdiko bandera, 29
 zelai-erdiko marra, 16
 zigor, 269
 zigor-entsegu, 270
 zigor-kolpe, 271
 zigor-ostiko, 271
 zozketa, 272
 Zurezko Koilara, 285
 zuzenketa, 106

GAZTELANIAZKO AURKIBIDEA

A

adelantado, 112
 adversario, 33, 34
 jagacharse!, 218
 jagarrarse!, 215
 agarrón, 178
 agrupamiento, 131
 ala, 51
 alineamiento, 213
 amonestación, 203
 antijuego, 195
 anulado, 151
 apoyo, 209
 arbitraje vídeo, 38
 árbitro, 31
 área de juego, 21
 ascensor, 103
 atacante, 45
 atacar, 155
 ataque, 156
 avant, 112
 avanzar, 110

B

balón de rugby, 17
 balón muerto, 114
 balón vivo, 113
 banderín de 22 metros, 3
 banderín de balón muerto, 11
 banderín de centro, 29
 banderín de medio campo, 29
 banderín del juez de lateral, 7
 barra transversal, 22
 bota, 75
 bote, 245

C

cambio, 100
 cambio de pie, 222
 camiseta, 77
 campo, 28
 campo de juego, 27
 canal de melé, 265
 capitán, 62
 cargar, 202
 casco, 81
 centro, 46
 centro exterior, 40
 centro interior, 63
 chutador, 60
 chutar, 268
 cierre, 56
 colocar el balón, 122
 compañero de equipo, 69
 contendiente, 34
 continuidad, 184
 contraatacar, 205
 contraataque, 206
 contragolpe, 206
 contrario, 33, 34
 contrincante, 33
 control, 207
 conversión, 255
 Copa del Mundo de Rugby, 277
 corbata, 240
 cortina defensiva, 140
 Cuchara de madera, 285

D

defenderse, 137
 defensa, 42
 defensor, 42
 delantero, 35
 derribar la melé, 262

derrota, 170
 desbordamiento, 169
 driblar, 143
 dribling, 144
 drop, 145

E

efecto, 146
 eje lateral, 93
 eje profundo, 250
 eje vertical, 104
 empate, 127
 empujar, 134
 empuje, 135
 en juego, 198
 ensayo, 150
 ensayo de castigo, 270
 entrada en la melé, 264
 entrar en contacto, 148
 ¡entren!, 244
 entrenador, 43
 equipamiento, 76
 equipo, 68
 equipo clasificado, 281
 eslalon, 165
 espinillera, 83
 esquivar, 183
 estar en posesión del balón, 116
 European Rugby Champions Cup, 274
 expulsar, 147
 expulsión, 201
 expulsión temporal, 141

F

falta, 166
 fase de ataque, 159

fase de conquista, 204
 fase de empuje, 136
 fase dinámica, 167
 fase estática, 204
 fijar al adversario, 109
 finta, 181
 finta de pase, 236
 fintar, 182
 flanker, 59
 formación de 3-2-3, 86
 formación de 3-4-1, 87
 fuera de juego, 199

G

ganar el balón, 120
 girar la melé, 261
 globo, 173
 golpe franco, 228
 golpear el balón, 121
 Grand Slam, 279

H

haka, 176
 hundir la melé, 262

I

indumentaria, 80
 infracción, 166
 interceptación, 221
 internada, 126
 interrupción del juego, 196

introducción, 252
introducir el balón en la melé, 125

J

juego a la mano, 163
juego abierto, 194
juego agrupado, 192
juego al pie, 177
juego cerrado, 192
juego desleal, 195
juego desplegado, 194
juego limpio, 193
juego peligroso, 191
juego sucio, 195
juez de la zona de marca, 44
juez de lateral, 30
juez de línea, 30
juez de marca, 44
juez de televisión, 39
jugador de rugby, 47
jugador intercalado, 190
jugador placado, 189

K

kicker, 60

L

lado abierto, 101
lado cerrado, 102
lanzador, 60
lanzamiento, 186

lanzar, 253
lateral, 99
lateral de marca, 152
lesión, 214
ley de la ventaja, 89
limpiar, 172
línea, 212
línea, 24
línea de 10 metros, 1
línea de 15 metros, 2
línea de 22 metros, 5
línea de 3/4, 19
línea de 5 metros, 6
línea de ataque, 157
línea de balón muerto, 12
línea de centro, 16
línea de defensa, 138
línea de ensayo, 15
línea de fuera de juego, 200
línea de lateral, 8
línea de lateral de marca, 14
línea de marca, 15
línea de medio campo, 16
línea de placaje, 242
línea de puesta en juego, 249
línea de touch, 8
línea de touche, 8
línea de tres cuartos, 19
línea de ventaja, 90
línea que pasa por el punto de ensayo, 153
llevar el balón, 118

M

mal comportamiento, 195
manejo de balón, 117
marca, 150, 220
marcador, 23
mark, 219
maul, 260

media, 79
 media vuelta, 132
 medio campo, 28
 medio de apertura, 71
 medio de melé, 70
 melé, 257
 melé a 5 metros, 88
 melé abierta, 259
 melé espontánea, 259
 melé girada, 258
 melé no disputada, 133
 melé ordenada, 257
 melé simulada, 133
 melé vuelta, 258
 meter el balón en la melé, 125

O

obstrucción, 154
 oponente, 34
 orejeras, 74

P

palos, 18
 pantalla, 229
 pantalón corto, 78
 paquete, 36
 parada de volea, 219
 partido, 230
 pasar, 233
 pase, 234
 pase adelantado, 111
 pase al cerrado, 267
 pase alto, 174
 pase atrás, 267
 pase cruzado, 235
 pase saltado, 188

pasillo, 232
 pasillo al final del partido, 231
 patada, 226
 patada a palos, 175
 patada a seguir, 185
 patada a touche, 97
 patada colocada, 227
 patada de ataque, 158
 patada de bote pronto, 145
 patada de castigo, 271
 patada de recentraje, 162
 patada de volea, 92
 patada directa a touche, 98
 patada rasa, 105
 pateador, 60
 patear, 225
 patear a touche, 96
 pedir marca, 84
 peel-off, 237
 pérdida de tiempo, 142
 pilar, 50
 pilier, 50
 pilier derecho, 48
 pilier izquierdo, 49
 pito, 26
 placador, 67
 placaje, 239
 placaje a destiempo, 241
 placaje alto, 240
 placaje retardado, 241
 placar, 238
 portador del balón, 115
 posar el balón, 124
 posición de talonaje, 224
 poste de esquina, 20
 poste lateral, 9
 postes de gol, 18
 precipitarse, 263
 presión, 243
 pressing, 243
 primer centro, 63
 primer tiempo, 211
 primera línea, 210
 primera línea, 64
 primera parte, 211

progresar por el eje profundo, 251
prórroga, 217
protector bucal, 72
puesta en juego rápida, 95
puntapié, 226
puntapié a seguir, 185
puntapié raso, 105
punto, 246
punto de bonus defensivo, 139
punto de bonus ofensivo, 160
punto de fijación, 168
puntuación, 248
puntuar, 247

R

receptor del balón, 37
rechazo con la mano, 164
recibir el balón, 119
recoger el balón, 123
rectificación, 106
redoblar, 130
retención, 108
retener, 107
rival, 33, 34
ruck, 259
ruckear la pelota, 172
rugby, 273
rugby 7, 284
rugby a quince, 275
rugby a siete, 284
rugby a trece, 276
rulo, 132

S

salida a lateral, 99
salida de la melé, 266

saltador, 61
saltar, 187
sanción, 269
saque de 22, 85
saque de 22 metros, 85
saque de centro, 161
saque de lateral, 94
saque rápido, 95
segunda línea, 128
segunda línea, 41
segunda parte, 129
segundo centro, 40
segundo tiempo, 129
señalar, 91
seven, 284
silbato, 26
sorteo, 272
Super Rugby, 280
superioridad numérica, 208
suplente, 65
suspensorio, 73
sustitución, 100

T

taco, 82
táctica de juego, 197
talonador, 66
talonaje, 223
tanteo, 248
tee, 25
tercer tiempo, 179
tercera ala, 59
tercera ala derecha, 57
tercera ala izquierda, 58
tercera centro, 56
tercera línea, 180
tercera línea, 55
tercera llave, 56
terreno de juego, 27
The Rugby Championship, 282

tiempo adicional, 217
tocado en tierra, 216
Torneo de las Seis Naciones, 278
touche, 99
transformación, 255
transformar, 254
tres cuartos, 52
tres cuartos ala derecha, 53
tres cuartos ala izquierda, 54
túnel, 256

U

unirse, 149

V

ventaja, 89
vestuario, 10
victoria, 171

W

World Rugby, 283

Z

zaguero, 32
zona de 22 metros, 4
zona de ensayo, 13
zona de marca, 13

FRANTSESEZKO AURKIBIDEA

A

accrochage, 178
 accrochez!, 215
 adversaire, 33
 adverse, 34
 ailier, 51
 ailier droit, 53
 ailier gauche, 54
 aire de jeu, 21
 alignement, 213
 antijeu, 195
 aplatir le ballon, 124
 appui, 209
 arbitrage vidéo, 38
 arbitre, 31
 arrêt de jeu, 196
 arrêt de volée, 219
 arrière, 32
 ascenseur, 103
 attaquant, 45
 attaque, 156
 attaquer, 155
 avancer, 110
 avant, 35
 avant droit, 57
 avant gauche, 58
 avantage, 89
 avant-aile, 59
 avant-aile droit, 57
 avant-aile gauche, 58
 avertissement, 203
 axe latéral, 93
 axe profond, 250
 axe vertical, 104

B

balle de rugby, 17
 ballon de rugby, 17

ballon mort, 114
 ballon porté, 260
 ballon vivant, 113
 barre transversale, 22
 bas, 79
 blessure, 214
 botte, 75
 botter, 225, 268
 botteur, 60
 buteur, 60

C

cadrage, 144
 camp, 28
 canal de mêlée, 265
 capitaine, 62
 casque de rugby, 81
 centre, 46
 champ de jeu, 27
 chandelle, 173
 changement, 100
 charger, 202
 chaussette, 79
 chaussure, 75
 chistera, 267
 cocotte, 260
 coéquipier, 69
 continuité, 184
 contre-attaque, 206
 contre-attaquer, 205
 contrôle, 207
 convertir, 254
 côté fermé, 102
 côté ouvert, 101
 couloir, 232
 couloir après le match, 231
 coup de botte en l'air, 173
 coup de pied, 226
 coup de pied à suivre, 185
 coup de pied à touche, 97

coup de pied d'attaque, 158
 coup de pied de demivolée, 145
 coup de pied de pénalité, 271
 coup de pied de transformation, 255
 coup de pied de volée, 92
 coup de pied d'envoi, 161
 coup de pied en touche direct, 98
 coup de pied franc, 228
 coup de pied placé, 227
 coup de pied rasant, 105
 coup d'envoi, 161
 coup franc, 228
 Coupe du Monde de Rugby à XV, 277
 crampon, 82
 cravate, 240
 crier "marque", 84
 crochet, 222
 croucher, 183
 Cuillère de bois, 285
 culotte, 78

D

débordement, 169
 décalage, 208
 défaite, 170
 défenseur, 42
 dégager en touche, 96
 demi de mêlée, 70
 demi d'ouverture, 71
 demi-camp, 28
 demi-tour, 132
 deuxième centre, 40
 deuxième ligne, 128
 deuxième ligne, 41
 donner un coup de pied, 268
 drapeau de ballon mort, 11
 drapeau des 22 mètres, 3
 drapeau du juge de touche, 7
 drapeau du milieu, 29
 dribble, 144

dribbler, 143
 drop, 145

E

écraser la mêlée, 262
 effet, 146
 effondrer la mêlée, 262
 en-avant, 112
 en-but, 13
 enfoncer, 134
 en-jeu, 198
 entraîneur, 43
 entrée en mêlée, 264
 entrer en contact, 148
 entrez!, 244
 équipe, 68
 équipe qualifiée, 281
 équipement, 76
 essai, 150
 essai de pénalité, 270
 être en possession du ballon, 116
 European Rugby Champions Cup, 274
 exclusion, 201
 exclusion temporaire, 141
 expulser, 147
 expulsion, 201

F

fair play, 193
 faute, 166
 feinte, 181
 feinte de passe, 236
 feinter, 182
 file, 213
 fixer l'adversaire, 109
 flexion!, 218

frapper le ballon, 121

G

gagner la balle, 120
Grand Chelem, 279
grand côté, 101
gratter, 172

H

habillement, 80
haka, 176
hors-jeu, 199

I

infraction, 166
interception, 221
introduction, 252

J

jambière, 83
jeu à la main, 163
jeu au pied, 177
jeu correct, 193
jeu dangereux, 191
jeu déployé, 194
jeu fermé, 192

jeu groupé, 192
jeu ouvert, 194
joindre, 149
joueur de rugby, 47
joueur intercalé, 190
joueur plaqué, 189
juge de touche, 30
juge d'en but, 44
juge-vidéo, 39

L

lancement, 186
lancer, 186
lancer en touche, 94
lancer l'homme, 253
ligne, 24, 212
ligne d'attaque, 157
ligne d'avantage, 90
ligne de ballon mort, 12
ligne de but, 15
ligne de hors-jeu, 200
ligne de plaquage, 242
ligne de remise en jeu, 249
ligne de touche, 8
ligne de touche de but, 14
ligne de trois-quarts, 19
ligne défensive, 138
ligne d'encontre, 242
ligne des 10 mètres, 1
ligne des 15 mètres, 2
ligne des 22 mètres, 5
ligne des 5 mètres, 6
ligne du milieu, 16
ligne passant par la marque, 153

M

maillot, 77
 maniement du ballon, 117
 manquement à la loyauté, 195
 mark, 219
 marque, 150, 219, 220, 248
 marquer des points, 247
 match, 230
 match nul, 127
 maul, 260
 mêlée, 257
 mêlée à 5 mètres, 88
 mêlée fermée, 257
 mêlée non contestée, 133
 mêlée non disputée, 133
 mêlée ordonnée, 257
 mêlée ouverte, 259
 mêlée simulée, 133
 mêlée spontanée, 259
 mêlée tournée, 258
 mise en mêlée, 252
 moitié du terrain, 28

O

obstruction, 154
 opposant, 33, 34
 ouvreuse, 71
 ovale, 17

P

paquet, 36
 partenaire, 33
 partie, 230

passage à vide, 229
 passe, 234
 passe croisée, 235
 passe en avant, 111
 passe en ciseaux, 235
 passe haute, 174
 passe lobée, 174
 passe sautée, 188
 passer, 233
 peel-off, 237
 pénalité, 271
 percée, 126
 perte de temps, 142
 petit côté, 102
 phase d'attaque, 159
 phase de conquête, 204
 phase de poussée, 136
 phase dynamique, 167
 phase statique, 204
 pilier, 50
 pilier droit, 48
 pilier gauche, 49
 placer le ballon, 122
 plaquage, 239
 plaquage à retardement, 241
 plaquage haut, 240
 plaquer, 238
 plaqueur, 67
 point, 246
 point de bonus défensif, 139
 point de bonus offensif, 160
 point de fixation, 168
 ponctuer, 247
 porter le ballon, 118
 porteur du ballon, 115
 position à 3-2-3, 86
 position à 3-4-1, 87
 position de talonnage, 224
 poteau de coin, 20
 poteau de touche, 9
 poteaux, 18
 poteaux de but, 18
 poussée, 135
 pousser, 134
 premier centre, 63

première ligne, 210
 première ligne, 64
 première mi-temps, 211
 première période, 211
 preneur de balle, 37
 pressing, 243
 pression, 243
 progresser dans l'axe profond, 251
 prolongation, 217
 protège-dents, 72
 protège-oreilles, 74
 protège-tibia, 83

R

raffut, 164
 ramasser la balle, 123
 ratisser, 172
 rebond, 245
 recentrage, 162
 réceptionneur, 37
 recevoir le ballon, 119
 redoubler, 130
 redressement, 106
 règle de l'avantage, 89
 regroupement, 131
 remise en jeu, 94
 remise en jeu rapide, 95
 remplaçant, 65
 remplacement, 100
 rentrée en mêlée, 264
 rentrer en bélier, 263
 rentrer le ballon, 125
 renvoi aux vingt-deux, 85
 renvoi des 22 mètres, 85
 retenir, 107
 rideau défensif, 140
 rival, 33, 34
 ruck, 259
 rugby, 273
 rugby à quinze, 275

rugby à sept, 284
 rugby à treize, 276

S

sanction, 269
 sauter, 187
 sauteur, 61
 score, 248
 se défendre, 137
 se précipiter, 263
 seconde mi-temps, 129
 seconde période, 129
 serre-tête, 74
 short, 78
 sifflet, 26
 signaler, 91
 slalom, 165
 sortie de mêlée, 266
 sortie en touche, 99
 soutien, 209
 Super Rugby, 280
 surnombre, 208
 suspensoir, 73

T

tableau d'affichage, 23
 tactique de jeu, 197
 talonnage, 223
 talonneur, 66
 taper du pied, 225
 tee, 25
 tentative de but, 175
 tenu, 108
 tenue, 80
 terrain de jeu, 27
 The Rugby Championship, 282

tir au but, 227
tirage au sort, 272
tortue, 260
touche, 94
touché à terre, 216
touche de but, 152
touché en but, 151
touche rapidement jouée, 95
tourner la mêlée, 261
Tournoi des Six Nations, 278
transformation, 255
transformer, 254
troisième centre, 56
troisième ligne, 55, 180
troisième ligne aile, 59
troisième ligne centre, 56
troisième mi-temps, 179
trois-quarts, 52
trois-quarts aile droit, 53
trois-quarts aile gauche, 54
tunnel, 256

V

vestiaire, 10
victoire, 171
VIIIs, 284

W

World Rugby, 283

Z

zone des 22 mètres, 4

INGELESEZKO AURKIBIDEA

10-metre line, 1
 15-metre line, 2
 22-metre area, 4
 22-metre flag, 3
 22-metre line, 5
 22-metre zone, 4
 3-2-3 formation, 86
 3-4-1 formation, 87
 5-metre line, 6
 5-metre scrummage, 88

A

advance, 110
 advantage, 89
 advantage law, 89
 advantage line, 90
 attack, 155, 156
 attack line, 157
 attack phase, 159
 attacker, 45
 attacking, 45
 avoid, 183

B

back division, 52
 back line, 138
 back row, 55, 180
 back three, 55, 180
 ball carrier, 115
 ball handling, 117
 be in possession of the ball, 116
 bind!, 215
 blindside, 102
 blindside flanker, 58
 bonus point for losing by 7 points, 139
 bonus point for scoring 4 tries, 160

boot, 75
 bounce, 245
 break, 126

C

calling a mark, 84
 captain, 62
 carry the ball, 118
 caution, 203
 centering kick, 162
 centre, 46
 change, 100
 changing-room, 10
 charge, 202
 close play, 192
 clothes, 80
 clothing, 80
 coach, 43
 collapse a scrum, 262
 contestant, 33
 continuity, 184
 control, 207
 conversion, 255
 conversion kick, 255
 convert, 254
 corner post, 20
 counterattack, 205, 206
 crossbar, 22
 crossing in midfield, 229
 crouch!, 218

D

dangerous play, 191
 dead ball, 114
 dead ball flag, 11
 dead ball line, 12

deep axis, 250
 defeat, 170
 defence line, 138
 defend oneself, 137
 defender, 42
 dodge, 183
 drawn match, 127
 dress, 80
 dressing room, 10
 dribble, 143, 144
 drop, 145
 drop goal, 145
 drop kick, 145
 dynamic phase, 167

E

engage, 148
 engage!, 244
 entry into the scrum, 264
 equipment, 76
 European Rugby Champions Cup, 274
 exit of scrum, 266
 extra-time, 217

F

fair catch, 219
 fair play, 193
 fake pass, 236
 faking pass, 236
 fast break, 206
 fault, 166
 feed the scrum, 125
 feint, 181, 182
 fend, 164
 field goal, 13
 field of play, 27

first half, 211
 first period, 211
 five-metre scrum, 88
 fix an opponent, 109
 fixation point, 168
 flanker, 59
 fly-half, 71
 forward, 35
 forward pass, 111
 foul play, 195
 free kick, 228
 front line forward, 64, 210
 front row, 64, 210
 fullback, 32

G

gain line, 90
 gap, 232
 garryowen, 173
 goal line, 15
 goal posts, 18
 Grand Slam, 279
 ground, 27
 grounding, 216
 grounding the ball, 124
 grouping, 131
 grubber kick, 105
 guard of honour, 231
 gum-shield, 72

H

haka, 176
 half back, 71
 halfway flag, 29
 halfway line, 16
 handling, 163

hand-off, 164
high tackle, 240
hooker, 66
hooking, 223
hooking position, 224

I

indicate, 91
infraction, 166
in-goal, 13
in-goal area, 13
in-goal judge, 44
injury, 214
injury time, 196
inside back, 63
inside centre, 63
interception, 221

J

jerk, 178
jersey, 77
jock-strap, 73
joint, 149
jump, 187
jumper, 61

K

keep, 107
kick, 226, 268
kick and chase, 185
kick at goal, 175

kick directly into touch, 98
kick into touch, 96, 97
kicker, 60
kicking play, 177
kickoff, 161
knock the ball, 121
knock-on, 112

L

late tackle, 241
lateral axis, 93
left flanker, 58
left winger, 54
lifting, 103
line, 24, 212
line of touch, 249
line-out, 94, 213
line-out throw, 94
live ball, 113
lock, 41
loop, 130
loose head, 49
loose play, 194
loss, 170
low kick, 105

M

mark, 219, 220
match, 230
maul, 260
middle row, 41, 128
misconduct, 195
miss pass, 188
mouthguards, 72

N

number 8, 56
number 8 forward, 56

O

obstruction, 154
offside, 199
offside line, 200
onside, 198
open play, 194
openside, 101
openside flanker, 57
opponent, 33, 34
outside back, 40
outside centre, 40
outside half, 71
outside player, 59
overlap, 208
overtime, 217

P

pack, 36
pass, 233, 234
peeling-off, 237
penalty, 269
penalty kick, 271
penalty try, 270
pick up the ball, 123
place the ball, 122
placed kick, 227
playing area, 21
point, 246
post, 9

press, 243
press the ball, 124
prop, 50
punctuate, 247
punt, 92, 134, 135
put-in, 252

Q

qualifying team, 281
quick throw-in, 95

R

receive the ball, 119
referee, 31
reserve, 65
retain, 107
reverse pass, 267
right flanker, 57
right winger, 53
rival, 33
roll the ball into the scrum, 125
ruck, 172, 259
rugby, 273
rugby ball, 17
rugby headgear, 81
rugby league, 276
rugby player, 47
rugby sevens, 284
rugby sock, 79
rugby union, 275
Rugby World Cup, 277
rush against, 263

S

scissors pass, 235
score, 247, 248
scoreboard, 23
scrum, 257
scrum cap, 74
scrum channel, 265
scrum half, 70
scrummage, 257
second half, 129
second line forward, 41, 128
second row, 41, 128
second-five-eighth, 46
send off, 147
sending off, 201
seven-a-side, 284
shadow, 229
shin guard, 83
shin pad, 83
shirt, 77
shoe, 75
shorts, 78
sidestep, 222
signal, 91
sin bin, 141
Six Nations Championship, 278
slalom, 165
spin, 146
stand-off half, 71
stiff arm tackle, 240
stocking, 79
stud, 82
substitute, 65
substitution, 100
Super Rugby, 280
support, 209
swerve, 144

T

tackle, 238, 239
tackle line, 242
tackled player, 189
tackler, 67
tackling, 239
tactics of play, 197
team, 68
teammate, 69
tee, 25
television judge, 39
television match official, 39
The Rugby Championship, 282
third half, 179
third half-time, 179
third line forward, 55, 180
three-quarter, 52
three-quarter left wing, 54
three-quarter line, 19
three-quarter right wing, 53
throw, 186
throw-forward, 111
tight head, 48
TMO, 39
toss, 272
touch, 99
touch judge, 30
touch judge's flag, 7
touch-down, 151
touch-in-goal, 152
touch-in-goal line, 14
touchline, 8
try, 150
tryline, 15
tunnel, 256
turned scrum, 258

U

uncontested scrum, 133
unfair play, 195
up and under, 173

V

vertical axis, 104
victory, 171
video referee, 39
video refereeing, 38
VIs, 284

W

waste of time, 142
wheeling the scrum, 261
whistle, 26
winger, 51
winning the ball, 120
Wooden spoon, 285
World Rugby, 283

ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK

- ARRASATE RUGBY TALDEA. Ramón Barrutia [itz.]. Las reglas esenciales del rugby. Contenido para la formación de los jugadores principiantes [linean]. <<http://hernanirugby.com/wp-content/uploads/2014/01/KP-Las-Reglas-Fundamentales-del-Rugby.pdf>> [Kontsulta: 2014-04-07]
- BBC SPORT. *Rugby Union. Laws and Equipment* [linean]. <http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/rugby_union/rules_and_equipment> [Kontsulta: 2014-04-07]
- BERRIA; DIARIO VASCO; NOTICIAS DE GIPUZKOA. 2014ko otsailetik apirilera egunkarietan egindako errugbiko hustuketak.
- COLEGIO INTERNACIONAL MERES. *Conceptos básicos de rugby* [linean]. <<http://www.colegiomeres.com/web/fck/files/2%C2%BA%20ESO%20Apuntes%20de%20Rugby%281%29.pdf>> [Kontsulta: 2014-04-07]
- COBO, A.; LASA, A. *Entrenatzaile eta irakasleentzako fitxa didaktikoak. Beroketa, Eskubaloia, Rugby, Saskibaloia*. Deba: Deba bailarako Euskara eta Kirol Zerbitzuak, 1996.
- FEDERACIÓN ESPAÑOLA DE RUGBY. Comité nacional de Arbitros. Reglas del juego de Rugby 2012 [linean]. <<http://sefuv.uv.es/sesport/framework/docu/reglamento-juego.pdf>> [Kontsulta: 2014-04-07]
- fnrugby.com *Juego de rugby.doc* [linean]. <www.fnrugby.com/files/.../juego%20de%20rugby.doc?> [Kontsulta: 2014-04-07]
- ESPNSCRUM. *Rugby glossary* [linean]. [Kontsulta: 2014-04-07]<<http://www.espnsrum.com/scrum/rugby/page/97263.html>>
- lexicool.com *Léxico del rugby 2007 en-fr-es* [linean]. <<http://www.lexicool.com/diccionario.asp?ID=SG6WH711057>> [Kontsulta: 2014-03-13]
- LEYES DEL JUEGO DE RUGBY. *Aprobadas por International Rugby Board. Vigencia 2001* [linean]. <<http://www.ubiobio.cl/rugby/ReglamentoRugby.pdf>> [Kontsulta: 2014-04-07]
- LIGUE NATIONALE DE RUGBY. *Statuts et Règlements Généraux de la LNR. Règlements de la Ligue Nationale de Rugby 2008/2009 (in French)* [linean]. <<http://www.lnr.fr/omm/upload/3%20-%20Titre%20II%20-%20Reglement%20sportif%202008%20-2009.pdf>> [Kontsulta: 2014-04-07]
- PETIOT, G. *Le Robert des sports. Dictionnaire de la langue des sports*. Paris: Le Robert, 1982.
- RUGBY-BOX. *La boîte à rugby. Lexique, vocabulaire et expressions rugby* [linean]. <<http://rugby-box.com/lexique-u.php>>

- RugbyNoticias.com [linean]. <<http://www.rugbynoticias.com>> [Kontsulta: 2014-04-07]
- RUGBY SIDESTEP CENTRAL. Rugby positions [linean].<<http://www.rugby-sidestep-central.com/basic-rugby-rules.html>> [Kontsulta: 2014-04-07]
- SANTIAGO LAWN TENNIS CLUB RUGBY. *Rugby por Puestos* [linean]. [Kontsulta: 2014-04-07]<<http://sltcrugby.com.ar/rugby-por-puestos>>
- TERMCAT. Centre de Terminologia. *Diccionari de rugbi* [linean]. <http://www.termcat.cat/es/Diccionaris_En_Linia/24/> [Kontsulta: 2014-03-12]
- THE WEIRD WORLD OF RUGBY. *Rugby Glossary es-fr-en* [linean]. <<http://www.brombeer.net/rugby/glossary/french.html>> [Kontsulta: 2014-03-13]

